

UDK [27-789.32+027.2] (497.5)
094(497.527.1Kloštar Ivanić)“15”

Stručni rad

Primljeno: 17. veljače 2018.

Prihvaćeno za objavljivanje: 27. prosinca 2018.

ZBIRKE STRANIH RIJETKIH KNJIGA XVI. STOLJEĆA U KNJIŽNICAMA HRVATSKE FRANJEVAČKE PROVINCIJE SV. ĆIRILA I METODA: FRANJEVAČKI SAMOSTAN SV. IVANA KRSTITELJA U KLOŠTAR IVANIĆU

Juraj LOKMER, Zagreb – Fila BEKAVAC-LOKMER, Zagreb

Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda od 2011. godine sustavno obrađuje građu svojih knjižnica, ponajprije najvrjednije zbirke, prema međunarodnim standardima (ISBDM) primjenom suvremenih informatičkih i komunikacijskih tehnologija. Time su podatci o toj građi odmah nakon obrade dostupni javnosti u elektroničkome mrežno dostupnome katalogu Provincije (<http://193.198.235.162>). Zbirka stranih rijetkih knjiga XVI. stoljeća u knjižnici Franjevačkoga samostana u Kloštar Ivaniću brojem jedinica (50), odnosno naslova (54) je malena, ali svojim sadržajem zanimljiva i predstavlja svojevrsnu rijetkost. Ovaj rad donosi katalog te zbirke, komentare i informacije o autorima uz svaki naslov, tj. djelo.

U zbirci su dvije Biblije, od kojih je jedna remek-djelo njemačkog tiskarstva, opremljena grafikama frankfurtskog gravera i tiskara Sigismunda Feyerabenda, a koju je preveo i uredio Martin Luther, što je posebna zanimljivost te zbirke, te manji broj izdanja s komentarima na pojedine dijelove Biblije i biblijske teme (Rampegollo, Thomas Hibernicus, Allot, Haimo, Theophylactus, Witzel), kao i pomoćna biblijska literatura (Thesaurus bibliorum). Tu je i velik broj izdanja neophodnih za pastoralno djelovanje: propovijedi (Pelbartus, Polygranus, Nas, Royaerds, van den Preele, Raulin, Guicciardi, Diez, Voragine, Luis de Granada, Lopez), pastoralni priručnici (Guido de Monte Rochen, Alagona, Stapleton, katekizmi), građa teološke tematike (Bonaventura, Dionysius Cartusianus, Hugo Argentinensis, Bellarmino), ali i građa teološkog i pravno-filozofskog karaktera (Witzel, Braun). Zasebnu cjelinu čine djela autora klasične antičke (rimске) književnosti i govorništva (M. T. Cicero, N. P. Ovidius. Afer Terentius, M. V. Martialis) novolatinske literature (M. A. Muret, B. Castiglione, J. Sannazzaro) te lingvističke rasprave (A. Manuzio). Malu grupu čine djela pravno-upravnog karaktera (Artis Notariatus, D. de Covarrubias, A. Erstenberger). Povijesna tematika zastupljena je samo dva djelima (P. Morigia, D. de Covarrubias), a političke i opće društvene prilike opisao je sa svoga gledišta C. Tolomei. Zasebnu grupu čine tri djela medicinsko-ljekarničkoga karaktera (W. H. Ryff, L. Lemnius), literatura kojom su se koristila braća ljekarnici i ranarnici u tom samostanu. Svojom monumentalnošću i opsežnošću ističe se kao zasebna cjelina višejezični

rječnik (Dictionarium Ambrosii Calepini), kapitalno djelo europske klasične filologije talijanskoga leksikografa, augustinskoga redovnika Ambrogija Calepija.

Neki primjerci građe iz te zbirke imaju u bibliografskome opisu poveznicu s digitalnom slikom istoga naslova u nekoj europskoj knjižnici ili u nekoj bazi digitalizirane knjižne građe, čime je korisniku omogućen, u nedostatku digitalne slike primjerka iz te knjižnice, uvid u cjelokupan sadržaj toga naslova.

Zbirka stranih rijetkih knjiga XVI. stoljeća u knjižnici Franjevačkoga samostana u Kloštar Ivaniću još je jedno svjedočanstvo višestoljetne duhovne i kulturne tradicije hrvatskih franjevaca Kloštar Ivanića, grada Ivanića i Hrvatske, zemlje bogate europske kršćanske kulture i uljudbe.

KLJUČNE RIJEČI: *strane knjige XVI. stoljeća, franjevačke knjižnice, HFP sv. Ćirila i Metoda, Kloštar Ivanić.*

1. Franjevački samostan u Kloštar Ivaniću

Franjevci dolaze prvi put u Ivanić 1508. godine,¹ o čemu svjedoči grb zagrebačkoga biskupa Luke Baratina (1500. – 1510.) s tom godinom nad portalom crkve staroga franjevačkoga samostanu sv. Ivana Krstitelja² kao i svjedočanstvo zagrebačkoga biskupa Benka Vinkovića u pismu iz 1641. godine.³ Već 1544. ili najkasnije 1551. godine franjevci napuštaju Ivanić zbog velike osmanlijske opasnosti, a dio samostana, koji je preuzela Zagrebačka biskupija, sve do 1639. godine koristi vojna posada.⁴ O djelovanju franjevaca u tome razdoblju nije ništa poznato. Od tada se to vojno utvrđenje u samostanu naziva *kloštar* (njem. *Kloster*), odnosno Kloštar Ivanić, za razliku od vojničke posade u kasnije izgrađenoj i niže smještenoj tvrđavi Ivanić Lonja. Oko tih utvrda razvila su se dva naselja: Kloštar Ivanić, starije naselje i Ivanićgrad, novije naselje.⁵ Kada se granica vojnih djelovanja pomakla na istok, franjevci se na poziv zagrebačkoga biskupa Benka Vinkovića, inače njihova prijatelja, vraćaju u svoj stari samostan. Primopredaja samostana i crkve učinjena je 28. kolovoza 1639. godine.⁶ Prvi poglavar samostana bio je o. Krištof Borossich, koji je i preuzeo samostan,⁷ a neprekinuti niz gvardijana započinje od 1662. godine s o. Ignacijom Tukom, koji je također bio nazočan preuzimanju samostana. Od toga vremena do danas traje neprekinuta franjevačka nazočnost u Kloštar Ivaniću.⁸

¹ Usp. Paškal CVEKAN, *Franjevci u Ivaniću*, Kloštar Ivanić, 1979., str. 21.

² Usp. Krasanka MAJER JURIŠIĆ – Ivan JENGIĆ, »Kameni grb biskupa Luke: povijesnoumjetnička analiza i restauratorski radovi«, *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, br. 37/38, Zagreb, 2013./2014., str. 176–177; Zorislav HORVAT, »Franjevačka crkva sv. Ivana Krstitelja u Kloštru Ivaniću u svjetlu srednjovjekovnog načina projektiranja«, *Peristil: zbornik radova za povijest umjetnosti*, br. 34, Zagreb, 1991., str. 46.

³ Usp. P. CVEKAN, *Franjevci u Ivaniću*, str. 32–38.

⁴ Usp. *Isto*, str. 26–32.

⁵ Usp. Milan KRUHEK, »Ivanić Grad u sustavu slavonske granične obrane tijekom 16. i 17. stoljeća«, *900 godina Ivanića: zbornik*, Božo RUDEŽ (ur.), Kloštar Ivanić – Ivanić Grad – Križ, 1994., str. 250–273.

⁶ Usp. P. CVEKAN, *Franjevci u Ivaniću*, str. 31–32.

⁷ Usp. *Isto*, str. 32.

⁸ Usp. *Isto*, str. 85–86.

Dolaskom u Kloštar Ivanić franjevci skromnim sredstvima i donacijama ustrajno obnavljaju zapuštenu i devastiranu srednjovjekovnu crkvu⁹ i samostan,¹⁰ uređuju crkvenu unutrašnjost, koja je do sredine 20. stoljeća predstavljala vrijedan spomenik srednjoeuropske arhitekture i sakralne umjetnosti. Ratnim djelovanjima samostan, a posebno crkva, 1944. godine su teško oštećeni. Iako su franjevci nastojali ta oštećenja popraviti, nerazumijevanje konzervatora, ratne i poratne prilike su to spriječile i crkva je prepuštena propadanju, pa je sedamdesetih godina 20. stoljeća izgubila dio vrijednoga inventara i pretvorena je u veliku ruševinu.¹¹ U međuvremenu franjevci se nastanjuju blizu župne crkve Blažene Djevice Marije na nebo uznesene, gdje grade novu kuću – rezidenciju, a svoj stari samostan 1977. godine predaju na korištenje sestrama karmeličankama, koje tu osnivaju Karmel svete Terezije od Djeteta Isusa. Tako danas u starome, djelomično obnovljenome franjevačkom samostanu žive klauzurne sestre karmeličanke,¹² a franjevci su se posvetili župnome pastoralu i vode jedno od najstarijih marijanskih svetišta u Hrvatskoj.¹³

Franjevački samostan u Kloštar Ivaniću bio je jedan od siromašnijih samostana Provincije sv. Ladislava jer nije imao većih zemljišnih posjeda. Uzdržavao se darovima i milostinjom vjernika, prošnjom braće po okolnim mjestima, po zagrebačkom, križevačkom i požeškom području, a nešto prihoda im je davalo malo zemlje koju su posjedovali i obrađivali.¹⁴ Franjevci su bili i vojni kapelani do 1753. godine.¹⁵ Iako neki autori vide u kloštarskome samostanu ljekarnu krajem 17. stoljeća, povijesni podatci ukazuju na to da je ljekarna sigurno djelovala u isto vrijeme kada u samostanu djeluju braća ranarnici i ljekarnici u neprekinutome nizu od 1728. do 1811. godine, a potom do 1931. godine, kada tu ljekarnu vode ljekarnici svjetovnjaci.¹⁶ Braća laici bili su različitih struka (travari, ranarnici, stolari, majstori intarzija, krojači i druga zanimanja), a braća svećenici pomagali su u pastoralu okolnim župnicima, posebno župniku župe i svetišta Blažene Djevice Marije na nebo uznesene u Kloštar Ivaniću, koju 1936. godine zagrebački nadbiskup povjerava franjevcima, koji i danas upravljaju tom župom.¹⁷ Već 1687. godine u samostanu se spominju braća orguljaši i ravnatelji kora, koji u neprekidnome nizu do 1944. njeguju crkvenu glazbu i pjevanje.¹⁸ U 18. stoljeću u tome samostanu djeluje novicijat s prekidima od 1731. do 1760. godine,¹⁹ studij moralne teologije s prekidima od 1719. do 1783. godine,²⁰ filozofije

⁹ Usp. Z. HORVAT, »Franjevačka crkva sv. Ivana Krstitelja u Kloštru Ivaniću u svjetlu srednjovjekovnog načina projektiranja«, str. 43–54.

¹⁰ Usp. Blanda MATICA, »Samostanski kompleks Svetog Ivana Krstitelja u Kloštar Ivaniću (Istraživanja i radovi)«, *900 godina Ivanića: zbornik*, str. 102–111.

¹¹ Usp. K. MAJER, »Prilog poznavanju crkve sv. Ivana Krstitelja u Kloštar Ivaniću«, str. 65–76.

¹² Usp. P. CVEKAN, *Franjevci u Ivaniću*, str. 120–121.

¹³ Usp. Isto, str. 89–93; Fra Paškal CVEKAN, »Župna crkva Blažene Djevice u Ivaniću-proštenjska«, *900 godina Ivanića: zbornik* str. 119–130.

¹⁴ Usp. P. CVEKAN, *Franjevci u Ivaniću*, str. 83–84.

¹⁵ Usp. Isto, str. 64–66.

¹⁶ Usp. Isto, str. 70–77; Biserka BELICZA, »Ljekarna Kloštar Ivanić«, *900 godina Ivanića: zbornik*, str. 390–398.

¹⁷ Usp. P. CVEKAN, *Franjevci u Ivaniću*, str. 95–84.

¹⁸ Usp. Isto, str. 61–63; Fra Petar KINDERIĆ, »Glazbeni arhiv Franjevačkog samostana u Kloštar Ivaniću«, *900 godina Ivanića*, str. 142–150.

¹⁹ Usp. P. CVEKAN, *Franjevci u Ivaniću*, str. 67.

²⁰ Usp. Isto, str. 67–69; Fra Emanuel HOŠKO, »Učilište moralnog bogoslovlja u Kloštar Ivaniću«, *900 godina Ivanića*, str. 112–117.

s prekidima od 1718. do 1740. godine²¹ i govorništva (1773. – 1783.).²² Prvi učitelji pučke škole, zvane *normalka* osnovane u Kloštar Ivaniću 1772. godine, bili su franjevci (1772. – 1786.).²³ Sve je to ostavilo traga u fondu samostanske knjižnice, koja odražava duh, djelovanje i materijalno stanje kloštarske franjevačke zajednice.

2. Knjižnica Franjevačkoga samostana u Kloštar Ivaniću

Prema odluci Općega franjevačkog zbora, generalnog kapitula iz 1593. godine, svaki samostan treba nabavljati knjige, odnosno imati knjižnicu.²⁴ Tako je i franjevački samostan u Kloštar Ivaniću imao svoju knjižnicu koja nije bila brojem knjiga velika. Iako najstarije knjige, inkunabule u samostanskoj knjižnici datiraju iz 15. stoljeća,²⁵ može se smatrati da je kloštarska knjižnica utemeljena ponovnim dolaskom franjevaca u Ivanić 1639. godine u samostan koji su napustili 1514. godine pred osmanlijskom silom, a kojim su od tada raspolagali zagrebački biskupi. To potvrđuje zapis *Conventus Ivanicensis, anno Domini 1642. Procuram per me fratrem Christophorum Borossich, m.p.* na jednoj od knjiga (19) u kojem se spominje i o. Krištof Borossich, koji je s još dvojicom braće preuzeo 1639. godine crkvu i samostan i bio prvi gvardijan kloštarskoga samostana.²⁶

Tijekom stoljeća franjevci te provincije brinuli su se o svojim knjižnicama. Tako Zakonik (1687.) Provincije sv. Ladislava, kojoj je pripadao i kloštarski samostan, propisuje brigu za knjige, njihov smještaj u posebnu prostoriju koja će služiti kao samostanska knjižnica, a zbor provincije službu čuvanja i sređivanja knjiga povjerava u svakom samostanu posebnom knjižničaru, marljivom i vjernom, jer mu je također zadaća bdjeti nad knjigama, pa knjige ne smiju uzimati iz knjižnice bez njegova dopuštenja ni propovjednici ni nastavnici uz izričite crkvene kazne ako postupe protivno odredbama toga zakonika. Provincijali, odnosno vizitatori, imali su zadaću pregledati samostanske knjižnice kod kanonskih pohoda.²⁷ Kada je 1900. godine osnovana današnja Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Zagrebu, počinje se određivati pojedini svećenik kao samostanski knjižničar, što je i danas praksa.

Franjevačke knjižnice su usprkos mnogim nevoljama u gotovo svim samostanima najvećim dijelom sređene, a njihova građa klasično je obrađena (kartični katalozi). Tijekom

²¹ Usp. P. CVEKAN, *Franjevci u Ivaniću*, str. 69.

²² *Isto*, str. 69.

²³ Usp. *Isto*, str. 69–70; Hrvoje VRGOČ, »Razvoj školstva u Ivaniću«, *900 godina Ivanića*, str. 279.

²⁴ Prema odluci Općeg franjevačkog zbora, Generalnog kapitula održanoga 1593. godine u Valladolidu svaki samostan treba imati knjižnicu, da nabavljaju knjige, da ih čuvaju i neotuđuju, pod prijetnjom crkvenih strogih kazni. Usp. Emanuel Franjo HOŠKO, »Dragocjeno blago franjevačkih knjižnica gornje Hrvatske«, u: Vatroslav FRKIN – Miljenko HOLZLEITNER, *Bibliografija knjiga hrvatskih autora u knjižnicama Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda: 1495. – 1850.*, Josip BRATULIĆ – Stjepan DAMJANOVIĆ (ur.), Zagreb, 2008., str. 19–21.

²⁵ Usp. Šime JURIĆ, Vatroslav FRKIN, »Katalozi inkunabula u knjižnicama Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda«, *Croatia christiana periodica*, god. 11, br. 20, Zagreb, 1987., str. 137–138; Juraj LOKMER – Fila BEKAVAC-LOKMER, *Zbirka inkunabula u knjižnici Franjevačkoga samostana sv. Ivana Krstitelja u Kloštar Ivaniću (dokumentacija za Ministarstvo kulture)*, Zagreb, 2016., str. 5 – 7.

²⁶ Usp. O. Vatroslav FRKIN, »Povijest knjižnice Franjevačkog samostana Kloštar Ivanić«, *Knjižnica Franjevačkog samostana Kloštar Ivanić: zbornik*, Dragutin PASARIĆ (ur.), Kloštar Ivanić, 2000., str. 21 – 22.

²⁷ Fra Emanuel HOŠKO, »Dragocjeno blago franjevačkih knjižnica gornje Hrvatske«, str. 22.

80-ih godina prošloga stoljeća provedena je u svim knjižnicama provincije reklasifikacija knjiga tiskanih do 1850. godine. Tada su Šime Jurić i fra Vatroslav Frkin formirali i u kloštarskome samostanu različite zbirke među kojima i zbirku *Strane rijetke knjige XVI. stoljeća*. Dio postignuća toga rada Š. Jurić i fra V. Frkin objavili su 1987. godine u *Croatica christiana periodica* (vol.11, 20, str. 130 – 172) pod naslovom *Katalozi inkunabula crkvenih ustanova u Hrvatskoj, III. Zbirka inkunabula u knjižnicama Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda* u kojem su dali osnovne podatke o inkunabulama te provincije, a 2008. godine franjevački knjižničari fra V. Frkin i fra M. Holzleitner izradili su i, u suradnji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti, objavili bibliografiju hrvatskih rijetkih knjiga u knjižnicama HFP sv. Ćirila i Metoda u kojoj su obuhvaćena izdanja od 1495. do 1850. godine. Time su javnosti predočili dio do tada nepoznatog bogatstva franjevačkih knjižnica kontinentalne Hrvatske.

HFP sv. Ćirila i Metoda je u svojim samostanima stoljećima sačuvala veliko knjižno blago (preko 200.000 naslova/jedinica), a danas je to prva redovnička zajednica u Hrvatskoj i na jugoistoku Europe koja u elektroničkome obliku sustavno obrađuje fondove svojih knjižnica (22 u Hrvatskoj i četiri u Srbiji). Time to blago postaje mrežno i javno dostupno u zasebnome elektroničkome katalogu provincije (<http://193.198.235.162>), odnosno u Skupnome katalogu konzorcija Crolist.

Današnji fond knjižnice Franjevačkoga samostana u Kloštar Ivaniću nije velik i prema popisu (inventaru) iz 1987. godine, koji je izradio A. Đamić, iznosi 3.635 jedinica. U tom broju nije sadržana periodika kao ni noviji fond priručne knjižnice. Najstariji dio knjižnog fonda su inkunabule (tri jedinice/naslova) i strane rijetke knjige 16. stoljeća, kao i zbirka medicinskih i farmaceutskih knjiga najvećim dijelom iz 17. i 18. stoljeća.²⁸ Najveći dio fonda pripada 17. (oko 250 jedinica), 18. (preko 900 jedinica) i 19. stoljeću (oko 900 jedinica). K tomu treba dodati zbirke hrvatskih (oko 260 jedinica) i slovenskih (15 jedinica) rijetkih knjiga do 1850. godine.²⁹ Među hrvatskim rijetkim knjigama je i izdanje *Adrianskoga mora sirena* iz 1660. godine.³⁰ Neke knjige su došle u tu knjižnicu kao donacije poznatih osoba iz crkvenoga života (Haulik) ili iz knjižnica nekih ukinutih franjevačkih samostana (Ormož), kao i nekih ukinutih redova (pavlina iz Lepoglave). Sve te zbirke su prije 2000. godine klasično katalogizirane (kartični katalog).

Građa knjižnice Franjevačkoga samostana u Kloštar Ivaniću smještena je na drvene police prostorije, tj. knjižnice u franjevačkoj rezidenciji, koja se nalazi uz župnu crkvu, a posebne zbirke, među kojima je zbirka inkunabula i zbirka stranih rijetkih knjiga nalaze se u metalnim ormarima sefovima. Mikroklima u ormarima sefovima zadovoljavajuća je za čuvanje stare građe. Četiri knjige iz te zbirke izložene su u stalnoj izložbi sakralne baštine u zvoniku župne crkve. U tom prostoru, iako stalno radi pokretni odvlaživač zraka, ipak je povećana vlažnost zbog slabe cirkulacije zraka, pa je hitno potrebno nabaviti na prvom katu još jedan uređaj za odvlaživanje zraka i trajno kontrolirati vlažnost.

Tematski se građa knjižnice odnosi najvećim dijelom na područje teologije, pastoralala, kršćanske duhovnosti, ali i filozofije, prava, povijesti, umjetnosti, politike, medicinskih

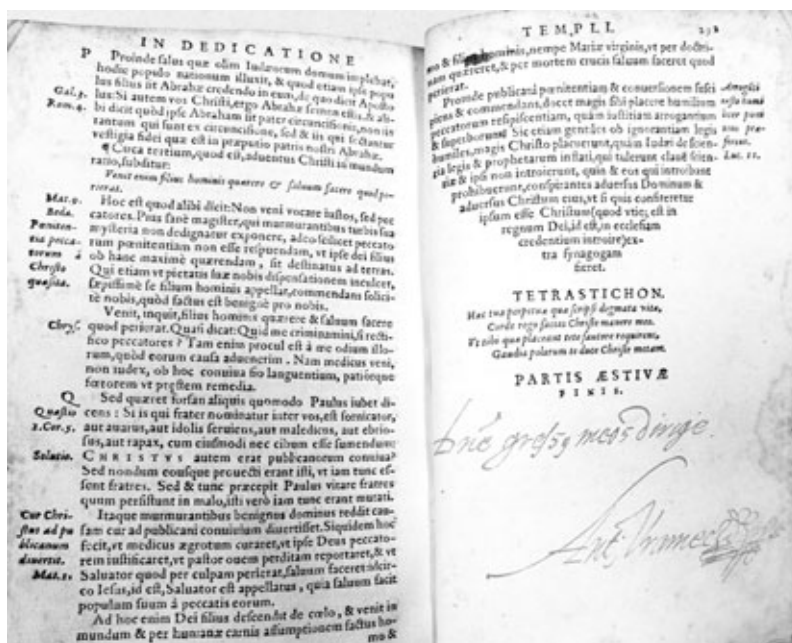
²⁸ Usp. O. V. FRKIN, »Povijest knjižnice Franjevačkog samostana Kloštar Ivanić«, str. 23 – 24.

²⁹ Usp. *Isto*, str. 22.

³⁰ Usp. *Isto*, str. 165.

znanosti i prakse, gospodarstva, te općega obrazovanja i lijepe književnosti. Većina građe je na latinskome, njemačkome i talijanskome, kao i na hrvatskome jeziku koja sadrži posebno vrijednu zbirku rijetkih knjiga pisanih na kajkavskome govoru (kajkaviana).³¹ U omotima knjiga iz 17. i 18. stoljeća nađeni su mnogobrojni fragmenti starijih rukopisnih latinskih kodeksa,³² ali i dva ostriška, ostaci glagoljskog brevijara. Paleografskom i jezičnom analizom utvrđeno je da se ti fragment mogu datirati u konac 14. ili početak 15. stoljeća, ali se ne može odrediti područje na kojem su nastali. Ipak, zanimljivo je da su ti glagoljski fragmenti, koji su dio jednog korskog brevijara velikih dimenzija, nađeni u Kloštar Ivaniću izvan glagoljaškog područja u samostanu za koji je poznato da nije bio glagoljaški, kao ni zagrebački u kojem su uvezani u tu knjigu.³³

Knjižnica kloštarskoga samostana upisana je u *Upisnik knjižnica i knjižnica u sastavu Ministarstva kulture pod brojem K – 897/1*.³⁴

Sl. 1. J. Royaerds, *Homiliae in Euangelia dominicalia*, Tomus primus, Lugduni, 1573., sa zapisom A. Vramca [D(omi)ne gressus meos dirige. Ant. Vramecz] (33)

³¹ Usp. Alojz JEMBRIH, »Rara Kajkaviana u Franjevačkoj knjižnici Kloštar Ivanić«, *Knjižnica Franjevačkog samostana Kloštar Ivanić*, str. 37 – 78.

³² Usp. Josip BARBARIĆ, »Fragmenti pergamena i papirnih listića u koricama starih knjiga«, *Knjižnica Franjevačkog samostana Kloštar Ivanić*, str. 142 – 155.

³³ Usp. Milan MIHALJEVIĆ, »Dva glagoljska ostriška brevijara iz Kloštar Ivanića«, *Knjižnica Franjevačkog samostana Kloštar Ivanić*, str. 156 – 161.

³⁴ Usp. Ministarstvo kulture, *Kulturne djelatnosti, Knjižnična djelatnost, Upisnik knjižnica, Kloštar Ivanić*, URL: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=202&kazid=4193> (zadnje posjećeno 15. veljače 2018.)

3. Zbirka Strane rijetke knjige XVI. stoljeća

Knjižnica Franjevačkog samostana u Kloštar Ivaniću posjeduje zbirku Strane rijetke knjige XVI. stoljeća, koja se sastoji od 50 jedinica, odnosno od 54 naslova (djela), koji su izdani u razdoblju od 1502. godine: Bonaventura sanctus,³⁵ *Sancti Bonaurenture doctoris eximij De dieta salutis nouem tractatus: ...*,³⁶ Venecijs, 1502. (4) do 1600., odnosno do 1601. godine: Juan Lopez,³⁷ *Epitomes sanctorum patrum per locos communes,totum annum conficiendas: ex Origene, Basilio, Chrysostomo, Hieronymo, Ambrosio, Augustino, Gregorio, Bernardo desumptae, Tomus primus*, Brixie, 1600. (46). Ipak najveći dio zbirke čine tiskovine nastale u drugoj polovici, odnosno u zadnjim dvama desetljećima XVI. stoljeća.

Grupa tiskovina nastala u prvoj polovici XVI. stoljeća nije brojem jedinica i naslova velika. Uz spomenuto djelo teološkoga sadržaja, čiji je autor sveti Bonaventura, u toj grupi od 12 jedinica, odnosno 15 naslova tiskanih do 1550. godine posebno mjesto zauzimaju *Biblia cum summariorum apparatu pleno quadruplicique repertorio insignita*, Lugduni, 1524. (41) i *Libri Prophetarum*, Parisiis, 1542. (3). Toj grupi u kojoj su najvećim dijelom djela biblijske tematike pripadaju i dva djela slična sadržaja srednjovjekovnih teoloških autora: djelo njemačkoga teološkoga pisca Haima iz Halberstadta,³⁸ *Haymonis episco-*

³⁵ Sveti Bonaventura, *Giovanni Fidanza* (1221. – 1274.), franjevački teolog, filozof, mistik, svetac, generalni ministar Reda manje braće (franjevaca), kardinal-biskup, crkveni naučitelj. Bonaventurin je nauk pretežno augustinska, a u središtu njegova nauka nalazi se ideal sv. Franje, koji je oživljuje. To se posebno očituje u metodi, koju Bonaventura provodi u svojoj teodiceji, kozmologiji, psihologiji i etici. Njegova glavna djela su: *Commentarius in IV libros sententiarum* (oko 1250. – 1553.), *Breviloquium* (prije 1257.), *Quaestiones disputatae: de scientia Christi* (1254. – 1255.), *de mysterio Trinitatis* (1253. – 1555.), *de perfectione evangelica* (1255. – 1556.), *Collationes de decem praeceptis* (1267.), *de septem donis Spiritus Sancti* (1268.), *in Hexaemeron* (1273.), *De reductione artium ad theologiam, Commentarius et Collationes in Evangelium Joannis, Commentarius in Evangelium Luca* (1248. – 1550.), *Itinerarium mentis ad Deum* (1259.), *De triplici via, Lignum vitae* (tri klasična asketska djela), *Apologia Pauperum* (1269.), *Legenda S. Francisci* (1261.), mnogobrojni govori (*De sanctissimo corpore Christi; De Christo omnium Magistro; De Trinitate*). Usp. Oreste BAZZICHI, »Bonaventura da Bagnoregio«, *Treccani, Il Contributo italiano alla storia del Pensiero – Economia*, URL: http://www.treccani.it/enciclopedia/bonaventura-da-bagnoregio_%28II-Contributo-italiano-alla-storia-del-Pensiero-Economia%29/; Paschal. ROBINSON, »St. Bonaventure«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 2, New York, 1907.; URL: <http://www.newadvent.org/cathen/02648c.htm> (12. listopada 2017.).

³⁶ To djelo tradicionalno se pripisuje sv. Bonaventuri, iako je pravi autor Gulielmus [de Lavicea] ili de Lancia, francuski franjevac i teolog, koji je umro prije 1310. godine. Usp. »Gulielmus <de Lavicea> (1310 –)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/record/cnp01235872> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

³⁷ Juan López, lat.: Ioannes Lopez Hispanus (1524. – 1632.), španjolski dominikanac, propovjednik, hagiograf. Rođen u španjolskoj pokrajini Aragon, biskup u Cotrone u Kalabriji (1595. – 1598.) i u Monopoliju u Apuliji (1598. – 1608.). Najznačajnije njegovo djelo je život svetih otaca: *Epitome sanctorum Patrum per locos communes, qui ad virtutum, et vittorum tractationem, & ad fidei nostrae mysteriorum expositionem pertinent ad conciones per totum annum conficiendas: ex Origene, Basilio, Chrysostomo, Hieronymo, Ambrosio, Augustino, Gregorio, Bernardo desumptae, & in quinque tomos distributae.* – 1600 – 1607. Usp. »López, Juan (1524. – 1632.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01311899>; (zadnje posjećeno 6. veljače 2018.).

³⁸ Haimo (*Haymo*) von Halberstadt (oko 778. – oko 853.) britanski benediktinski redovnik, profesor, biskup u njemačkome gradu Halberstadtu (Saxen Anhalt), teološki pisac. U Toursu i Fuldi Haimo bio je učenik i student Alkuinov, gdje je studirao i njegov kolega i prijatelj Maurus Hrabanus, koji je Haimu posvetio 847. godine svoju enciklopediju *De Rerum naturis*. Haimo von Halberstadt bio je plodan pisac, iako mu je velik broj radova, posebno onih čiji je autor Haimo de Auxerre, bio pogrešno pripisivan (*Epitome*, npr.). Većina njegovih originalnih djela komentari su na Sveto pismo (*In Psalmos explanatio; In Isaiam libri tres; In XII Prophetas; In Epistolas Pauli omnes* i *In Apocalypsim libri septem*), te velik broj propovijedi i djela duhov-

pi Halberstattensis In D. Pauli epistolas omnes interpretatio,....., Coloniae, 1539. (19) i teologa istočne kršćanske Crkve, vrlo popularnoga na Zapadu, Theophylacta iz Bugarske,³⁹ *Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae, In omnes D. Pauli epistolas enarrationes*, Coloniae, 1543. (23) u prijevodu bibliotekara Apostolske (Vatikanske) knjižnice Christophora Porsena Romanusa,⁴⁰ i djelo njemačkoga kontroverznoga teologa Georga Witzela,⁴¹ *Quibus modis fidei, fidelis, credulitatis seu credendi, fidutiae, speique vocabula accipiuntur in sacris literis*, Coloniae, 1548. (27). Posebno mjesto u toj grupi tiskovina zauzima vrlo popularno djelo, tadašnja uspješnica, njemačkoga srednjovjekovnoga mističara i duhovnoga pisca Ludolpha von Sachsena, *Vita Iesu Christi Redemptoris nostri, ex foecundissimis euangeliorum sententiis*⁴², Lugd., 1522. (43), kao i zbirke propovij-

noga karaktera (*De amore coelestis patriae*). Kao što se može očekivati od egzegeta njegova vremena, Haimo nije originalni komentator, već jednostavno ponavlja ili sažima objašnjenja koje pronalazi u patrističkim spisima. Kao pobožni redovnik i vjerni sljedbenik Rabanusovih preporuka, piše gotovo isključivo o moralnim i mističnim osjećajima svetoga teksta. U novije vrijeme postalo je poznato da Haymo von Halberstadt nije autor mnogih njemu pripisivanih djela (propovijedi), već su to djela nepoznatih autora objavljena pod njegovim imenom tijekom 16. stoljeća. Usp. Gerhardt BAADER, »Haimo von Halberstadt«, *Neue Deutsche Biographie*, sv. 7, 1966., str. 522; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/sfz25497.html#ndbcontent>; Francis GIGOT, »Haymo«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 7, New York, 1910.; URL: <http://www.newadvent.org/cathen/07160b.htm>; »Haimo episcopus Halberstadensis«, *Repertorium Geschichtsquellen des deutschen Mittelalters*; URL: http://www.geschichtsquellen.de/repPers_100945279.html (zadnje posjećeno 10. veljače 2018.).

³⁹ Teofilakt Ohridski (oko 1030. – poslije 1108.) ohridski arhiepiskop i bizantski pisac, poznat naročito kao komentator Biblije. Sastavio je opširne komentare uz novozavjetne i neke starozavjetne (proročke) pisce. U tim svojim djelima nije originalan i uglavnom se ograničio na kompilaciju starijih komentara. Ipak njegovi egzegetski spisi bili su vrlo dobro primljeni, prevedeni su na staroslavenski jezik, mnogo su se prepisivali i ostali su do danas mjerodavni u Istočnoj crkvi. U Ohridu je napisao spis o optužbama protiv Zapadne crkve koju iako prihvaća *filioque* kao protivnik ideje raskola brani od neutemeljenih optužaba. Napisao je i himnu Klimentu Ohridskom. Najznačajnijim se smatraju njegova pisma koje je upućivao najvažnijim ličnostima svoga vremena, kao povijesni izvor posebno značajan za povijest Makedonije. Usp. »Theophylact«, *Encyclopaedia Britannica*, sv. 26, 1911.; URL: https://en.wikisource.org/wiki/1911_Encyclop%C3%A6dia_Britannica/Theophylact (zadnje posjećeno 11. veljače 2018.).

⁴⁰ Persona, Cristoforo Romano (1416. – 1486.), talijanski redovnik, filolog, prevoditelj, helenist, latinist, bibliotekar Apostolske (Vatikanke) knjižnice. Usp. »Persona, Cristoforo (1416. – 1486.)«, *CERL Thesaurus*; URL: <https://thesaurus.ctl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01878966>; (zadnje posjećeno 6. veljače 2018.).

⁴¹ Georg Witzel, lat. *Vicelius* (1511. – 1573.), njemački teolog. U mlađim danima oduševljen naukom Erazma Rotterdamskoga kritizirao raskoš Rima, pristao uz reformaciju da bi se uvidjevši negativnosti u političkome i teološkom pogledu i na strani reformacije (Luther) vratio 1533. godine u Katoličku crkvu. Napisao niz teoloških rasprava. Usp. P. TSCHACKERT, »Witzel, Georg«, *Allgemeine Deutsche Biographie*, sv. 43, 1898., str. 657–662; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/gnd118807757.html#dbcontent>; Henry Joseph SCHROEDER, »Georg Witzel«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 15, New York, 1912., URL: <http://www.newadvent.org/cathen/15680a.htm> (zadnje posjećeno 13. siječnja 2018.).

⁴² Ludolf von Sachsen ili Ludolf der Kartäuser (oko 1300. – 1377. ili 1378.), njemački dominikanac, a kasnije kartuzijanac, kasnosrednjovjekovni duhovni pisac. U svome najznačajnijem i najpoznatijem djelu *Vita Iesu Christi Redemptoris nostri*..... (skraćeno *Vita Christi*) dao je Kristov život prema činjenicama iz svih četiriju evanđelja. To je bilo jedno od najčitanijih djela kasnoga srednjega vijeka u kojem Ludolf objedinjuje činjenice iz Evanđelja s apostolskom predajom i crkvenim naučiteljima (Origen, Ambrozije, Augustin, papa Grgur Veliki, Hrabanus Maurus, Bernard iz Clairvaux). Već početkom 15. stoljeća to je djelo kao rukopis bilo u svim samostanskim knjižnicama, a od 1472. do 1870. godine doživjelo je brojna latinska izdanja (29 inkunabula, odnosno ukupno 60 izdanja), prevedeno je na gotovo sve veće zapadnoeuropske jezike, te je izvršilo veliki utjecaj na život Crkve i njezinu unutarnju reformu, posebno na Tereziju Avilsku i Ignacija Loyolu i druge pokrete (*devotio moderna*). *Vita Christi* djelo je koje je znatno utjecalo i na likovnu umjetnost (slike, skulpture) sjevernoalpskoga područja. Usp. W. BAIER, »Ludolf von Sachsen (Landulfus, Leutolphus, Litolus, Ludoldus, Rudolf; – Al[e]manus, Cartusianus)«, *Neue Deutsche Biographie (NDB)*, Berlin, 1987., str. 300; URL: <http://www.deutsche-biographie.de/pnd118817736.html>. (zadnje posjećeno 18. veljače 2018.).

di glasovitoga teološkoga pisca i propovjednika Pelbartusa de Themeswara,⁴³ *Sermones pomerii de tempore pars hyemalis* Hagenau, 1503. (Kloštar Ivanić: RIV-8°-8 P.1.) i uz nju privezana *Pomerium sermonum de sanctis pars hyemalis*, Hagenauw – Augsburg, 1509. (49, 50), za koje se donedavno držalo da su inkunabule. Uz tu grupu tiskovina biblijske tematike povezuju se i tiskovine iste tematike nastale poslije 1550. godine: Antonio Rampegollo,⁴⁴ *Figurae Bibliae*, Lugduni, 1554. (7), Thomas Hibernicus,⁴⁵ *Flosculi omnium fere materiarum ex sacris Bibliorum libris excerpti*, Antuerpiae, 1567. (6), Allot William (Guilelmus Allottus),⁴⁶ *Thesaurus bibliorum, omnem vtriusque vitae antidotum secundum vtriusque instrumenti veritate, & historiam succincte complectens*, Lugduni, 1583. (32). Tu je i raskošno folio-izdanje, remek-djelo njemačkoga tiskarstva iz vremena reformacije, koje su s brojnim grafikama (drvorezima) i inicijalima

⁴³ Pelbartus, Ladislaus (Oswald), de Temesvár (1435. – 1504.), mađarski franjevac, pisac i propovjednik. Poznat je po tekstovima propovijedi u kojima obrađuje Bezgrješno začće Blažene Djevice Marije i daje komentare na *Sentence* Petrusa Lombardus. Njegovo zadnje djelo je *Aureum Sacrae Theologiae Rosarium*, dogmatsko djelo u kojem Pelbartus komentira tekstove Dunsca Scota, referira se na njegova djela i na djela sv. Bonaventure, sv. Tome Akvinskoga i drugih autora. To je djelo dovršio Pelbartusov učenik Oswald iz Lasko. Usp. »Pelbartus de Themeswar (1435. – 1504.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01240411> (zadnje posjećeno 28. siječnja 2018.).

⁴⁴ Antonio Rampegollo, lat. Antonius Rampegolus (1360 – 1423), talijanski augustinac, teolog, profesor prava u Genovi. Sudionik koncila u Konstanzu. Najznačajnija djela su: *Biblia aurea cum suis historiis necnon exemplis veteris at[que] noui instrumenti*. (1509.), *Biblia Aurea veteris ac noui testamenti vocitatus..* (1515.), *Figurarum Biblie opus conducibile et perutile*, (1505.) i *Figurae Bibliae* ... (1574.) koje su doživjele brojna izdanja. Usp. »Antonius Rampegolus (1360 – 1423)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01878931> (zadnje posjećeno 16. veljače 2018.).

⁴⁵ Thomas Hibernicus ili Thomas iz Irske (oko 1295. – prije 1338.), irski teolog i teološki pisac. On nije originalan autor, već je sakupljač, kompilator i antologičar do tada postojećih i njemu dostupnih teološko-filozofskih djela. Njega se ne smije zamijeniti s franjevcem Thomasom de Hibernia (umro c. 1270.). Thomas je autor triju kratkih radova iz teologije (*De tribus punctis religionis Christiane; De tribus hierarchiis*) i biblijske egzegeze (*De tribus sensibus sacre scripture*) i prevoditelj djela poznatoga pod nazivom *Manipulus florum*. Kasnije latinsko izdanje toga djela pod nazivom *Florilegium* opisao je kao zbirku nekih 6.000 izvadaka iz djela patrističkih i nekoliko klasičnih autora. *Manipulus florum* je do naših dana došao u sto devedeset rukopisa, a prvi put tiskan 1483. godine, te potom trideset i sedam puta. Iako je Thomas očito bio svećenik, njegova antologija je bila vrlo uspješna, jer je bila »dobro prilagođena potrebama novoga prosjačkoga i propovjedničkoga reda....«. Ali Thomas nije sastavio svoj *Manipulus* za potrebe propovijedanja, već kao pomoćno sredstvo kod studiranja teologije, tj. za potrebe studenata. Thomas je također među prvim pionirima srednjovjekovne informacijske tehnologije, jer su njegovi spisi uključivali abecedni i predmetni indeks i unakrsne reference, što se i danas koristi u elektroničkoj informacijskoj tehnologiji. Usp. Mary BATESTON, »Thomas Hibernicus (DNBoo)«, *Dictionary of National Biography*, 1885. – 1900., sv. 56, URL: [https://en.wikisource.org/wiki/Thomas_Hibernicus_\(DNB00\)](https://en.wikisource.org/wiki/Thomas_Hibernicus_(DNB00)) (zadnje posjećeno 8. siječnja 2018.).

⁴⁶ William Allot, lat. Allottus, Gulielmus (oko 1554. – 1590.), engleski katolički teolog. Nakon dolaska na vlast kraljice Elizabete (1558.) i progona katolika odlazi u Leuven, gdje je zaređen za svećenika. Uskoro se vraća u Englesku (1579.), gdje je bio posebno povezan sa škotskom kraljicom Marijom, koju je posjećivao u zatvoru. Zbog svoje vjere je utamničen i protjeran iz Engleske. Na Marijin zahtjev postao je kanonikom u St. Quentinu u Picardiji (Francuska). Umro je oko 1590. godine i ostavio rad pod nazivom *Thesaurus Bibliorum, omnem vtriusque vitae antidotum secundum vtriusque Instrumenti veritatem et historiam succincte complectens*, s kojim je tiskan *Index rerum memorabilium in epistolis et evangeliis per anni circulum* (Antwerp, 1577), koje je doživjelo više izdanja. Usp. »Allottus, Gulielmus (? – 1590.)«, *CERL Thesaurus*; URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01302590>; Thompson COOPER, »Allott, William (DNBoo)«, *Dictionary of National Biography*, 1885. – 1900., sv. 1; URL: [https://en.wikisource.org/wiki/Allott_William_\(DNB00\)](https://en.wikisource.org/wiki/Allott_William_(DNB00)); Thomas Joseph SHALAN, »William Allot«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 1, New York, 1913.; URL: [https://en.wikisource.org/wiki/Catholic_Encyclopedia_\(1913\)/William_Allot](https://en.wikisource.org/wiki/Catholic_Encyclopedia_(1913)/William_Allot) (zadnje posjećeno 6. prosinca 2017.).

opremili Sigismund Feyerabend⁴⁷ i Simon Hüter,⁴⁸ nažalost nepotpuno i dosta oštećeno, ali restaurirano, izdanje *Biblia, das ist die ganze Heilige Schrift Teutsch*, Franckfurt am Mayn, 1565. (1564.), koje je preveo i priredio Martin Luther⁴⁹ (54). Grupi naslova tiskanih do 1550. godine pripadju i dva djela nebiblijskoga, ali teološkoga i pravno-teološkoga sadržaja. Prvo je djelo već spomenutoga kontroverznog teologa Georga Witzela,⁵⁰ *De eucharistia sacrosanctissima ecclesiae Christi Iesu*, Colonia, 1549. (27), a drugo je pravno djelo njemačkoga pravnika i katoličkoga publicista Conrada Brauna,⁵¹ *Breue D. Conradi*

⁴⁷ Sigmund Feyerabend (1528. – 1590.) jedan od najpoznatijih i najznačajnijih tiskara i izdavača 16. stoljeća. Izučivši zanat ksilografa – rezača raznih oblika potrebnih za tiskanje (slova, drvorezi i dr.), osnovao je zajedno s Georgom Raabom i nasljednicima Hansa Weiganda tvrtku, koja je uskoro postala najznačajniji nakladnik 16. stoljeća. Svoje drvoreze potpisivao je s monogramom SF i s njima je ilustrirao svoja monumentalna izdanja (Biblija, Josip Flavije, Hegesipus i dr.). Feyerabend je uspješno poslovao, dobro se je nosio sa svim vjerskim strujama u tadašnjoj Njemačkoj, te je 1552. godine osnovao sajam knjiga u Frankfurtu i potom iste godine u Leipzigu, koji su i danas najznačajniji sajmovi knjižne produkcije. Usp. Josef BENZING, »Feyerabend, Sigismund«, *Deutsche Biographie*, sv. 5, 1961., str. 119; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/sfz15963.html>; PALLMANN, »Feyerabend, Sigmund«, *Zeno.org, Meine Bibliothek*, URL: <http://www.zeno.org/nid/2001143502X>; Thomas BAUER, »Feyerabend, Sigmund«, u *Frankfurter Personenlexikon* (Onlineausgabe), URL: <http://frankfurter-personenlexikon.de/node/2172> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

⁴⁸ Simon Hüter (1563. – 1571.), njemački tiskar, nakladnik i graver, posebno aktivan oko 1560. godina, kada je radeći s nekolicoinom drugih tiskara i gravera (S Feyerabend) opremio remek djela njemčkog tiskarstva u vremenu nastanka reformacije (Biblija, Biblijske slike, Biblijska povijest i dr.). Na svojim grafikama se je potpisivao SHF. Usp. »Hüter, Simon (1563. – 1571.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cni00032942>; »Hüter, Simon«, Michael Bryan, *Dictionary of Painters and Engravers, Biographical and Critical*, sv. 1, London, 1886., str. 693; URL: <https://archive.org/stream/cu31924092716962#page/n708/mode/1up> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

⁴⁹ Martin Luther (1483. – 1546.), augustnac, teolog, njemački teološki i vjerski reformator, osnivač protestantizma (luteranstva) i središnja ličnost reformacije. Svoje naučavanje sazeo je u tri »sola«: prednost Sv. Pisma pred predajom (sola Scriptura), vjere pred djelima (sola fides) i milosti pred zaslugama (sola gratia). To naučavanje postalo je središnje načelo reformacije. Pod zaštitom kneza Fridrika III. Saskoga počeo je prevoditi Bibliju (Stari zavjet) s originalnog hebrejskog na njemački jezik, koju je objavio 1532. godine. Od drugih djela značajne su mu polemike s Henrikom VIII. (Protiv Henrika, engleskoga kralja – *Contra Henricum regem Anglicum*, 1522) i Erazmom Roterdamskim (*O ropskoj volji – De servo arbitrio*, 1525) te vjersko-programska djela *Mali i Veliki katekizam (Kleiner und Grosser Katechismus*, 1529), u kojima objašnjava teologiju evangeličke reformacije i *Govori za stolom (Tischreden)*, koja su bilježili njegovi učenici. Lutherov prijevod Biblije i njegovi spisi odlučno su utjecali na stvaranje jedinstvenoga njemačkoga književnog jezika, a njegova vjerska reformacija duboko je utjecala na političke, ekonomske, obrazovne i jezičke prilike u svijetu što ga je učinilo jednom od krucijalnih figura europske povijesti. Usp. »Luther Martin«, *Hrvatska enciklopedija*; URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=37627>; »Martin Luther (1483. – 1546.)«, *Internet Encyclopedia of Philosophy*; URL: <http://www.iep.utm.edu/luther/>; »Reformation: Martin Luther -Biografie«, *Theology.de*; URL: <http://www.theology.de/theologie/fachbereiche/kirchengeschichte/reformation-martin-luther-biografie.php>; Gerhard MÜLLER, »Luther, Martin«, *Neue Deutsche Biographie*, sv. 15, 1987., str. 549-561; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/pnd118575449.html#ndbcontent>; Henry GANNS, »Martin Luther«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 9, New York, 1910.; URL: <http://www.newadvent.org/cathen/09438b.htm>; John McHHGH, »Lutheranism« *The Catholic Encyclopedia*, sv. 9, New York, 1910., URL: <http://www.newadvent.org/cathen/09458a.htm> (zadnje posjećeno 12. veljače 2018.).

⁵⁰ Vidi bilješku br. 41.

⁵¹ Konrad Braun, lat. Conradus Brunus (oko 1495. – 1563.), doktor crkvenog (kanonskog) i civilnog prava (*utriusque iuris doctor*), katolički teolog, profesor prava u Tübingen, kancelar kneza – biskupa u Würzburgu, vicekancelar nadbiskupa u Mainzu, kancelar bavarskih vojvoda i kardinala i augsburškog biskupa. Bio je jedan od najkvalitetnijih katoličkih pravnika i teologa svoga vremena. Neko vrijeme djelovao je kao vladnik i voditelj kancelarije vrhovog suda Carstva (*Reichskammergericht*). Autor je brojnih teološko-pravnih rasprava kojima se borio za Augsburški mir (1555), kojim je uspostavljena koegzistencija između katolika i luterana u Carstvu. Također je sudjelovao u reformi vrhovog suda carstva. Najznačajnija njegova djela su *De legationibus* (rana studija o međunarodnoj politici i diplomaciji), *De caeremoniis (O obredima – znanstvena*

Bruni iureconsulti introductorium de haereticis Apud S. Victorem Maguntiae, 1548. (29). Kao što se može vidjeti, oba su djela uvezana u jedan svezak i vjerojatno su došla u posjed te knjižnice kao priručnik kojim su se franjevci koristili kao dušebrižnici vojne njemačke posade u tvrđi Ivanić.

Brojem naslova značajnu grupu zauzimaju izdanja antičkih pisaca: Marco Tulio Cicero,⁵² *Fragmenta Ciceronis, variis in locis dispersa, Caroli Sigonii diligentia collecta, & scholiis illustrata*, Venetiis, 1559. (25), koju je pripremio Sigonio, Carlo⁵³; Afer Publius Terentius,⁵⁴ *Terentius a M. Antonio Mureto, locis prope innumerabilibus emendatus, & argumentis in singulas fabulas illustratus*, Antuerpiae, 1574. (9), koju je priredio

raprava o liturgiji), *De imaginibus* (O slikama – prikaz ikonografije i simbolike u Katoličkoj crkvi) i *De seditionibus* (O pobunama – primjedbe o pravu otpora s jedne strane, pravo na suzbijanje otpora s druge strane). Znanstvena rasprava *De haereticis et schismaticis* (O krivovjerju i raskolu – prikaz crkvenih mjera protiv reformacije i crkvenog otpada) ostala je nedovršena. Usp. »Braun, Konrad (1491. – 1563.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01303317>; Theobald FREUNDENBERGER, »Braun, Konrad«, *Neue Deutsche Biographie*, sv. 2, 1955., str. 556; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/pnd119017318.html#dbcontent>; (zadnje posjećeno 6. prosinca 2017.).

⁵² Ciceron, Marko Tulije, lat. *Marcus Tullius Cicero*, najveći rimski govornik, filozofski pisac, odvjetnik, politički teoretičar i državnik (106. pr. Kr. – 43. pr. Kr.). Osim govora, golemo Ciceronova ostavština obuhvaća rasprave o teoriji i povijesti govorništva, filozofske i pravno-političke ogledne te pisma. Pjesnička su mu djela skromna. O Ciceronovu govorništvu tijekom četiri desetljeća, kada je postao vodeći rimski govornik, svjedoči 58 govora, od kojih su neki očuvani u okrnjenu obliku. U teoriji govorništva središnje mjesto pripada dijalogu *O govorniku* (*De oratore*). *Brut* (*Brutus*) sažet je prikaz povijesti rimskoga govorništva, a *Govornik* (*Orator*) nacrt idealnoga govornika. Za prvoga povlačenja iz politike nastaju rasprave *O državi* (*De re publica*) i *O zakonima* (*De legibus*). Od Ciceronove korespondencije očuvala su se 774 njegova pisma (epistole) uz 90 njemu upućenih. Zna se, da je bilo njegovih spisa i iz područja povijesti i zemljopisa. Ciceron se služio stoičkim, epikurovskim, peripatetičkim i Akademijinim naslijeđem, njegujući dijalog više u duhu Aristotelovu nego Platonovu. Smatra se da je Ciceron jedan od najsvestranijih umova antičkoga Rima. Upoznao je Rim s različitim školama grčke filozofije i stvorio temelje zapadne filozofske terminologije. U razdoblju humanizma njegov jezik i stil postali su predmetom svestranoga proučavanja, ali i ropskoga nasljedovanja. Hrvatskim latinistima Ciceron je bio ideal latinske proze i mnogi su (D. Kišpatić, P. Marković, D. Nečas Hraste, F. Pažur, A. Veber) prevodili njegova djela. Usp. »Ciceron, Marko Tulije«, *Hrvatska enciklopedija*, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=11771>; »Cicero Marcus Tullius«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01302066> (zadnje posjećeno 9. prosinca 2017.).

⁵³ Carlo Sigonio (1520. – 1584.), talijanski humanist, filolog, povjesničar, govornik, sveučilšni profesor. Poznati su njegovi komentari na djela Tita Livija i Cicerona, kao i *Fasti consolari* (1550). Njegovo najpoznatije djelo je *Historya de regno Italiae* od 570. do 1200. u 20 knjiga (1574.) i *Historia de occidentali imperio*, (1577.). Usp. Giulio BERTONI, »Sigonio, Carlo«, *Enciclopedia Italiana*, 1936.; URL: http://www.treccani.it/enciclopedia/carlo-sigonio_%28Enciclopedia-Italiana%29/; »Sigonio, Carlo«, *Hrvatska enciklopedija*; URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=55887> (zadnje posjećeno 2. prosinca 2018.).

⁵⁴ Terencije Afer, Publije, lat. Publius Terentius Afer, rimski komediograf (oko 195 – ?, 159. pr. Kr.). Kao mlad rob bio je doveden iz Kartage (odatle nadimak Afer, tj. Afrikanac) u Rim. Napisao je šest komedija u stilu nove atičke komedije koje su sve sačuvane: *Djevojka s Andra* (*Andria*, 166. pr. Kr.), *Svekrva* (*Hecyra*, napisana 165., izvedena u cijelosti 160. pr. Kr.), *Čovjek koji sam sebe muči* (*Heautontimorumenos*, 163. pr. Kr.), *Eunuh* (*Eunuchus*, 161. pr. Kr.), *Formion* (*Phormio*, 161. pr. Kr.) i *Braća* (*Adelphoe*, 160. pr. Kr.). Njegova djela zbog blagosti i sentimentalnosti nisu bila popularna u starome Rimu, no djela su mu se u cjelini prenijela u kasnu antiku i bila osobito popularna u srednjem vijeku. U humanističkom kazalištu (15. i 16. st.) izvodila su se na izvorniku, a utjecala su na sentimentalnu dramu 18. stoljeća (npr. *plačljiva komedija – comédie larmoyante* D. Diderota) i mnoge europske uključujući tu i hrvatske komediografe (I. Crjivić, N. Nalješković, M. Držić). Usp. »Terencije Afer, Publije«, *Hrvatska enciklopedija*, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=60925>; Leo RAFOLT, »Terencije Afer, Publije (Publius Terentius Afer)«, *Leksikon Marina Držića*, URL: <http://leksikon.muzej-marindrzic.eu/terencije-afere-publije-publius-terentius-afere/>; »Terenzio Afro, Publio« *Treccani, Enciclopedia on line*, 2011., URL: <http://www.treccani.it/enciclopedia/publio-terenzio-afro/> (zadnje posjećeno 7. prosinca 2017.).

francuski humanist i pjesnik Marc Antoine Muret;⁵⁵ Naso Publius Ovidius,⁵⁶ *P. Ovidii Nasonis Metamorphoseon, Libri XV Ab Andrea Naugerio⁵⁷ castigati, & argumentis Luciatij Grammatici,⁵⁸ aliquot locis emendatis, nec non Vict. Giselini⁵⁹ scholijs illustrati. Adiectus est index locupletissimus.....*, Coloniae Agrippinae, 1580. (31); Marcus Valerius Martialis,⁶⁰ *M. Val. Martialis Epigrammaton libri XII. Xeniorum lib.I Apophoretorum lib.I : Omni rerum et verborum obscenitate fabula ... : Accesit Geminus index Musarum Tironi*

⁵⁵ Marc-Antoine Muret ili lat.: Muretus (1526. – 1585.), francuski humanist, svećenik, filolog, sveučilišni profesor, novolatinski pjesnik, jedan od najboljih proznih latinista koji su oživjeli Ciceronov stil latinskoga jezika i literaturu, te nastavili tim stilom pisati u renesansi. Godine 1554. zbog optužaba svojih protivnika pobjegao je u Italiju, gdje je od 1563. godine bio profesor etike na sveučilištu La Sapienza. Latinske pjesme s čestim erotskim motivima skupio je u zbirci *Juvenilia* (1553.). Za tisak je priredio i popratio komentarima izdanja više antičkih autora (Aristotel, Ciceron, Tacit, Terencije Afer i dr.). Zapaženi su mu i latinski govori. Usp. Paul LEJAY, »Marc-Antoine Muret«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 10, New York, 1911.; URL: <http://www.newadvent.org/cathen/10642b.htm>; »Muret, Marc-Antoine«, *Hrvatska enciklopedija*; URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=42491> (zadnje posjećeno 23. prosinca 2017.).

⁵⁶ Publije Ovidije Nazon ili lat. *Publius Ovidius Naso* (43. pr. Kr. – 17./ 18. po. Kr.) jedan od najvećih pjesnika rimske književnosti. Njegova najvažnija djela su: *Amores* (Ljubavi), *Heroides* (Heroide) ili *Epistolae heroidum* (Poslanice junakinjama), *Ars amatoria* (Umijeće ljubavi), *Remedia amoris* (Lijek od ljubavi), *Tristia* (Tužaljke), *Epistulae ex Ponto* (Poslanice iz Ponta). Najpoznatije Ovidijevo djelo je *Metamorfoze*, koje u 15 knjiga, 250 priča i 11995 heksameta pripovijedaju grčke i rimske legende u kojima se javlja kakva preobrazba od prve metamorfoze kaosa do pretvaranja Cezara u zvijezdu i apoteoze Augusta. Ovidije je *Metamorfozama* pokušao stvoriti svoj *opus perpetuum*, spjev duga daha izgrađen na svijetu antičkog mita. Neka od njegovih djela su nedovršena, a neka su izgubljena. Njegova poezija, na koju su se ugledali mnogi pisci kasne antike i srednjega vijeka stoljećima jako je utjecala na europsku, a time i na hrvatsku, osobito stariju (M. Držić, H. Lucić, B. Karnarutić, J. Palmotić, I. Đurđević, J. Betondić) književnost i umjetnost. Usp. »Ovidije Nazon, Publije«, *Hrvatska enciklopedija*, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=45974>; »Ovidije Nazon, Publije (Publius Ovidius Naso)«, *Leksikon Marina Držića*, URL: <http://leksikon.muzej-marindrzic.eu/ovidije-nazon-publije-publius-ovidius-naso/> (zadnje posjećeno 7. prosinca 2017.).

⁵⁷ Andrea Novagero (1483. – 1529.), talijanski humanist, govornik, filolog, pjesnik, bibliotekar, botaničar, diplomat i političar. Usp. »Andrea Novagero (1483. – 1529.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01321723>; Igor MELANI, »Navagero, Andrea«, *Treccani, Dizionario Biografico degli Italiani*, sv. 78, 2013., URL: http://www.treccani.it/enciclopedia/andrea-navagero_%28Dizionario-Biografico%29/ (zadnje posjećeno 6. veljače 2018.).

⁵⁸ Lactantius Placidus, Lactantius Grammaticus (možda kraj 4. početak 5. stoljeća) preradio ili priredio komentare na Placiov ep *Thebais*. Njemu se pripisuju različita djela, među njima i *Glossae Luciatii Placidi grammatici* i Ovidijeve *Narrationes*. Usp. Paul WESSNER, »Lactantius 2«, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft* (RE), sv. 12, Stuttgart, 1924., stup. 356 – 361, URL: https://de.wikisource.org/wiki/RE:Lactantius_2 (zadnje posjećeno 8. veljače 2018.).

⁵⁹ Victor, Gislain (1543. – 1591.), nizozemski humanist, liječnik, filolog, komentator i nakladnik djela, među ostalima Prudentiusa i Ovidija; pseudonim. Siksto Octavianus. Usp. »Gislain, Victor (1543. – 1591.)«, *CERL Thesaurus* URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01881072> (zadnje posjećeno 8. veljače 2018.).

⁶⁰ Marcijal, Marko Valerije, lat. Marcus Valerius Martialis, rimski epigramatičar (između 38. i 41 – 103. ili 104). Književni mu je prvijenac *Knjiga o priredbama* (*Liber spectaculorum*), zbirka od 33 epigrama kojima je popratio svečano otvaranje flavijevskoga koloseja 80. godine. Prigodne su naravi i dvije epigramske knjige koje je objavio 84. ili 85. godine (*Gostinski darovi* – Xenia; *Darovi koji se nose kući* – Apophoreta). Između 86. i 101. Marcijal je izdao još dvanaest knjiga epigrama (*Epigrami* – Epigrammata), pa ih je u njegovoj ostavštini ukupno 1555. Likovi Marcijalovih epigrama često su negativno obilježeni (lovci na nasljedstvo, proždrljivci, pijanci, licemjeri, preljubnici, škrtci), a rjeđe se pojavljuju etički neprieporne osobe, poput odanih prijatelja ili supruga, čestitih pjesnika ili književnih kritičara. Samo iz razdoblja renesanse poznato je 130 rukopisa njegovih djela. Među njegovim pozornim čitateljima i nasljedovateljima bili su G. Pontano i J. Sannazaro, B. Jonson i A. Pope, J. W. Goethe i F. Schiller; od hrvatskih latinista npr. M. Marulić, I. Crijević, V. Petrović, no više od svih Jan Panonac (Janus Panonius), koji je sebe ironično nazivao »Marcijalovim majmunom«. Usp. »Marcijal, Marko Valerije«, *Hrvatska enciklopedija*, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=38810>; Lőránt, CZIGÁNY, »Janus Pannonius«, *A History of Hungarian Literature from*

... / *Cura et studio Matthaei Rader*⁶¹ e *Societate Iesu*]., Ingolstadii, 1599. (34). Toj grupi prve polovice 16. stoljeća treba dodati zbirku djela onodobnih latinista nadahnutih djelima antičke (latinske) književnosti: Baldassare Castiglione,⁶² *Carmina quinque illustrium poetarum : quorum nomina in sequenti pagina continentur/Additis nonnullis M. Antonij Flaminij*⁶³ *libellis nunquam antea impressis*, Venetiis, 1558. (25), koja sadrži poeme novolatinskih pjesnika: Pietro Bembo,⁶⁴ Andrea Novagero,⁶⁵ Baldassare Castiglione, Giovanni Cotta,⁶⁶ te zbirku duhovnih poema u stihu i prozi nadahnutu kršćanskim vjerskim istinama, djelo talijanskoga humanista i pjesnika Iacopo Sannazzara,⁶⁷ *Titolo Actii Synceri*

the Earliest Times to the mid – 1970's, URL: <http://mek.oszk.hu/02000/02042/html/6.html> (zadnje posjećeno 7. prosinca 2017.)

⁶¹ Matthäus, Rader (1561. – 1634.) tirolski isusovac, teolog, povjesničar, filolog. Usp. »Rader, Matthäus (1561. – 1634.)«, *CERL Thesaurus*; URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01468066>; Alois SCHMID, »Rader, Matthäus«, *Neue Deutsche Biographie*, sv. 21, 2003., str. 92, URL: <https://www.deutsche-biographie.de/pnd119279347.html#ndbcontent> (zadnje posjećeno 8. veljače 2018.).

⁶² Baldassare Castiglione (1478. – 1529.), talijanski državnik i književnik. Obavljao je diplomatske i vojne zadatke za feudalne vladare kojima je služio, a bio je i papinski nuncij u Madridu. Pisao je latinske stihove, talijanska pisma, pjesme. Glavno djelo mu je *Dvorjanin* (Il Libro del Cortegiano), rasprava u dijalogizama u kojima se razlažu shvaćanja o savršenom liku renesansnog gospodara. Nigdje nije bio veći utjecaj toga djela nego u Engleskoj, gdje ga je 1561. godine preveo Sir Thomas Hoby i prepoznatljiv je izvor za Shakespeareova djela, a bilo je i poticaj engleskim odličnicima da posjete Italiju. Usp. Stephen KOLSKY, »Baldassare Castiglione«, *Oxford Bibliographies* URL: <http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780195399301/obo-9780195399301-0090.xml>. Edoardo SAN GIOVANNI, »Baldassare Castiglione«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 3, New York, 1908. URL: <http://www.newadvent.org/cathen/03409c.htm>; »Baldassare Castiglione«, *Pathways through Literature, Italian Writers*, URL: <http://www.internetculturale.it/opencms/opencms/directories/ViaggiNelTesto/castiglione/eng/index.html> (zadnje posjećeno 7. prosinca 2017.).

⁶³ Marcantonio Flaminio (1498. – 1550.) ili Marc Antonio Flaminio, Marcantonius Flaminus, Marcus Antonius Flaminus, talijanski humanist, filozof, pjesnik i pisac. Usp. Alessandro PASTORE, »Marcantonio Flaminio«, *Treccani, Dizionario Biografico degli Italiani*, sv. 48, 1997., URL: http://www.treccani.it/enciclopedia/marcantonio-flaminio_%28Dizionario-Biografico%29/ (zadnje posjećeno 6. veljače 2018.).

⁶⁴ Pietro Bembo (1470. – 1547.), talijanski humanist, kardinal, pisac, pjesnik (petrarkisti), filolog, prevoditelj, povjesničar. Svojem radovima utjecao na europsku i hrvatsku renesansnu (petrarkisti) književnost (Hanibal Lucić, Dinko Ranjina, Dominko Zlatarić, Sabo Bobaljević, Ludovik Paskalić i Miho Monaldi). Za hrvatsku je povijest bitan po svojim zapisima o ustanku pučana na otoku Hvaru. Usp. Mirko TAVONI, »Bembo Pietro«, *Treccani, Enciclopedia dell'Italiano*, 2010.; URL: [http://www.treccani.it/enciclopedia/pietro-bembo_\(Enciclopedia-dell%27Italiano\)/](http://www.treccani.it/enciclopedia/pietro-bembo_(Enciclopedia-dell%27Italiano)/); »Bembo Pietro«, *Hrvatska enciklopedija*; URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=6823>; Slobodan P. NOVAK, »Pietro Bembo«, *Leksikon Marina Držića*, URL: <http://leksikon.muzej-marin-drzic.eu/bembo-pietro/>; Nikša PETRIĆ, »Radovi o pučkom ustanku Matija Ivanića«, *Radovi Instituta za hrvatsku povijest*, br. 10, Zagreb, 1977., str. 541; URL: [file:///C:/Users/Fila/Downloads/RZHP_10_35_PETRIC_541_550%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Fila/Downloads/RZHP_10_35_PETRIC_541_550%20(2).pdf) (zadnje posjećeno 2. veljače 2018.).

⁶⁵ Vidi bilješku br. 57.

⁶⁶ Giovanni Cotta (1480. – 1510.), talijanski humanist, latinski pjesnik, filolog. Usp. Roberto RICCIARDI, »Cotta Giovanni«, *Treccani, Dizionario Biografico degli Italiani*, sv. 30, 1984.; URL: [http://www.treccani.it/enciclopedia/giovanni-cotta_\(Dizionario-Biografico\)/](http://www.treccani.it/enciclopedia/giovanni-cotta_(Dizionario-Biografico)/) (zadnje posjećeno 6. veljače 2018.).

⁶⁷ Jacopo Sannazaro (oko 1457. – 1530.) talijanski humanist i pjesnik. Pisao je latinskim i talijanskim jezikom. Nadahnut poezijom Virgilija i Teocrita napisao je pastoralnu poemu u prozi i stihovima *Arkadia* (1480. – 1504.) čiji je naziv postao ime literarne akademije osnovane u Rimu krajem 17. stoljeća. Latinsku poemu u tri knjige *De partu Virginis* (1526.) napisao je potaknut Virgilijevom poezijom i nadahnut Kristovim životom, koja je, iako osporavana kao mješavina klasične književnosti, poganstva i kršćanstva (Erazmo Rotterdamski), postala model latinske renesansne vjerske poezije. Inspiriran djelima F. Petrarce napisao je na toskanskom jeziku XIV. stoljeća djelo *Rime (Sonetti et Canzoni, M. Jacopo Sannazaro)*, (1530.), koje je uz djela F. Petrarce i P. Bembo značajna prekretnica u talijanskoj lirici i naveliko je utjecalo na pojavu europskog petrarkizma. Usp. Enrico CARRARA, »Sannazaro Enrico«, *Treccani, Enciclopedia Italiana*, 1936.; URL:

*De partu Virginis. Eiusdem De morte Christi domini. Petri Bembi⁶⁸ hymnus in diuus Stephanum. Eiusdem Benacus.⁶⁹ Gabrielis Altalii⁷⁰ Epithalamion. Io. Cottae,⁷¹... carmina : Io. Mutii Aurelii⁷² ... hymnus in diuum Io. Bapt. Eiusdem elegia ad Leonem 10. Pont. Max., Venetiis, 1533. (26), dragulj novovjekovne latinske književnosti. U tu grupu ulazi i djelo na talijanskome jeziku, koje je sastavio i objavio Aldo Manuzio,⁷³ *Locutioni dell'Epistole di Cicerone scielte da Aldo Manucci: vtilissime al comporre nell'vna, e l'altra lingua*, In Venetia, 1587., (11), koje se zasniva na Ciceronovim govorima i donosi lingvističke prosudbe razlika između latinskoga i talijanskoga jezika. Sve je to bila potrebna literatura za studij govorništva, koji se je održavao u tome samostanu tijekom 18. stoljeća.*

Propovijedi čine najopširniju grupu tiskovina u toj zbirci. Uz već spomenute zbirke propovijedi Pelbartusa de Themeswara iz 1503. i 1509. godine, tu su: Franciscus Polygranus,⁷⁴ *Postillae siue Enarrationes in euangelia, prout iuxta ritum sanctae Ecclesiae per singulos*

http://www.treccani.it/enciclopedia/iacopo-sannazzaro_%28Enciclopedia-Italiana%29/ (zadnje posjećeno 6. veljače 2018.).

⁶⁸ Vidi bilješku br. 64.

⁶⁹ Latinsko, antičko ime za Lago di Garda, Ovdje je kao oznaka lokalnog podrijetla autora (P. Bembo).

⁷⁰ Altilio, Gabriele (1440. – 1501.), talijanski humnist, latinski pjesnik, biskup. Usp. »Altilio, Gabriele (1440 – 1501.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01230454>; Fausto NICOLINI, »Gabriele Altilio«, *Treccani, Dizionario Biografico degli Italiani*, sv. 2, 1960.; URL: [http://www.treccani.it/enciclopedia/gabriele-altilio_\(Dizionario-Biografico\)/](http://www.treccani.it/enciclopedia/gabriele-altilio_(Dizionario-Biografico)/) (zadnje posjećeno 6. veljače 2018.).

⁷¹ Vidi bilješku br. 66.

⁷² Aurelio, Giovanni Muzio, (16. st.), novolatinski pjesnik iz Mantove. Usp. »Aurelio, Giovanni Muzio«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01230886>; »Aurelio (Giovanni Muzio)«, *Biografia universale antica e moderna ossia Storia per alfabeto della vita pubblica e privata di tutte le persone*, sv. 3, Venezia, 1822., str. 469; URL: <https://books.google.hr/books?id=Ja7YzPYsap4C&pg=PA469&lpg=PA469&dq=Aurelio,+Giovanni+Muzio&source=bl&ots=2G9gyTJbwF&sig=SYi1kQzkdKmRfjQmyvarqMUnhWQ&hl=hr&sa=X&ved=0ahUKEwi559SrtKvZAhWEbIAKHV1xBaUQ6AEIRzAJ#v=onepage&q=Aurelio%2C%20Giovanni%20Muzio&f=false> (zadnje posjećeno 16. veljače 2018.).

⁷³ Manuzio, Aldo, lat. Aldus Manutius, venecijanski tiskar i nakladnik (1450. – 1515.). Tiskao djela na latinskom i grčkome u, za ono doba, visokim nakladama (po 1000 primjeraka). Objavio je prvo potpuno izdanje Aristotelovih spisa na grčkom jeziku (5 sv., 1495. – 98.). Godine 1501. objavio je Vergilija u malom osminskom formatu, prvi put u potpunosti kurzivnim slovima. Džepnim formatom i kurzivnim pismom koristio se za objavljivanje kritičkih izdanja klasika. To su poznate *aldine*, koje je isprva sam priređivao prema neobjavljenim rukopisima. Ta mala, jeftina, ali vrhunski priređena izdanja pridonijela su širenju humanističkog obrazovanja. Najveći mu je tiskarski doseg objavljivanje romana dominikanca F. Colonne *Polifilov boj sna i ljubavi* (1499.) s 170 konturnih gravira u klasičnome stilu. Bio je prvi nakladnik koji je objavio katalog svojih knjiga s cijenama. Njegova je tiskara poslužila kao model cijelom naraštaju tiskara, poznatih pod nazivom Giunta ili Junta, koji su imali jak utjecaj u Italiji, Španjolskoj i Francuskoj (posebice u Lyonu). Njegov sin Paolo Manuzio (Paulus Manutius, 1512. – 1574.) i unuk Aldo Manuzio ml. bili su istaknuti tiskari. Usp. »Manuzio, Aldo«, *Hrvatska enciklopedija*, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=38716>; Mario INFELISE, »Manuzio, Aldo, il Vecchio«, *Treccani, Dizionario Biografico degli Italiani*, sv. 69, 2007.; URL: [http://www.treccani.it/enciclopedia/manuzio-aldo-il-vecchio_\(Dizionario-Biografico\)/](http://www.treccani.it/enciclopedia/manuzio-aldo-il-vecchio_(Dizionario-Biografico)/) (zadnje posjećeno 7. prosinca 2017.). Manuzio, Aldo. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2017. Pristupljeno 7.11.2017. <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=38716>>.

⁷⁴ Franciscus Polygranus (1500. – 1599.), njemački franjevac (OFM), propovijednik i autor propovijedi (*Postillae*. – 1557, 1560., 1561., 1562., 1571.) na latinkom jeziku, poznat u 16. stoljeću zbog žestokog protivljenja protestantizmu. Usp. »Polygranus, Franciscus (1500. – 1599.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01320636>; (zadnje posjećeno 7. prosinca 2017.).

Dominicos dies Pars tertia (15.), kojemu je predgovor napisao Reiner Paping⁷⁵ i *Pars quarta* (15), Coloniae, 1570., koje je pripremio i predgovor napisao Heinrich Helm⁷⁶; Johannes Nas,⁷⁷ *Postilla Minorum, Das ist, Die klainer Postill und kuertzeste Auslegung der hailigen Evangelien, Ingolstatt, 1572.* (21); Jean Royaerds,⁷⁸ *Homiliae in Euangelia dominicalia iuxta literam, adiectis homiliis in Euangelia trium feriarum Paschaliium, & totidem Pentecostaliium*, Tomus 2, Lugduni, 1573. (33)⁷⁹; Aegidius van den Prielee,⁸⁰ *Conciones In Euangelia Et Epistolas, Quae Festis Totius Anni Diebus Populo in Ecclesia proponi solent/e Tabulis Dom. Lavrentii A Villavicentio Xeresani⁸¹ elaboratae ; Nunc vero ... auctae et locupletatae Per F. Dominicvm Aegidivm Topiarivm,⁸² instituti S. Dominici, apud inclyta Antuerpnam....., Pars Aestivalis, Antverpiae, 1574.* (30); Jean Raulin,⁸³ *Sermonum de sanctis Operis Sacri Euangelij declamatoribus longe vti-*

⁷⁵ Reiner Paping (1557. – 1570.), njemački teolog. Usp. »Paping, Reiner (1557. – 1570.)«, *CERL Thesaurus*; URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01108056> (zadnje posjećeno 6. veljače 2018.).

⁷⁶ Heinrich Helm (? – 1560.), njemački franjevac, teolog, protureformacijski propovjednik i vjerski pisac. Usp. »Helm, Heinrich (? – 1560.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/record/cnp00990340>; Sophronius CLASEN, »Helm, Heinrich«, *Neue Deutsche Biographie*, sv. 8, 1969., str. 491; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/pnd100975364.html#ndbcontent> (zadnje posjećeno 6. veljače 2018.).

⁷⁷ Johannes Nas, također Nasus, Naß ili Nase (1534. – 1590.), njemački franjevac, teološki pisac, protureformacijski propovjednik i od 1580. godine pomoćni biskup biskupije Brixen (Bressanone) u južnom Tirolu. Njegovo najpoznatije djelo su Centurije (*Centuria prima*, 1565. – *Sextae Centvriae Prodrumvs*, 1574.) kao odgovor na propovijedi evanđeličkog dvorskog propovjednika u Neuburgu, odnosno polemički odgovor pristalicama Lutherove vjeroispovjedi. Nas je za svoga djelovanja u Ingolstadtu napisao katekizam (*Catechismus*, 1567.) i manje didaktičke spise, ali najveći dio njegovoga opsežnog djelovanja su tiskana izdanja propovijedi, među kojima je i *Postilla Minorum, Das ist, Die klainer Postill und kuertzeste Auslegung der hailigen Evangelien,.....*, Ingolstatt, 1572. Usp. Heinrich von, ZEIBBERG, »Nas, Johannes«, *Allgemeine Deutsche Biographie*, sv. 23, 1886., str. 257–261; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/gnd11890700X.html#adbcontent>; (15. studenoga 2017.); Remigius, BÄUMER, »Nas, Johannes«, *Neue Deutsche Biographie*, sv. 18, 1997., str. 737; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/gnd11890700X.html#ndbcontent> (zadnje posjećeno 15. prosinca 2017.).

⁷⁸ Jean, Royaerds (Royaert, Jan), brabantski franjevac, teolog, propovjednik i autor zbirki propovijedi, koje su doživjele brojna izdanja. Djelovao je kao propovjednik tijekom 16. stoljeća u Antwerpenu i Bruggeu. Usp: »Royaerds, Jean«, *CERL Thesaurus*, URL: <http://thesaurus.cerl.org/record/cnp00120764> (zadnje posjećeno 2. prosinc, 2017.).

⁷⁹ Na zadnjoj, tj. 292. stranici toga primjerka nalazi se rukopisni tekst: *Dne gressus meos dirige* i autograf Ant. Vramecz, što svjedoči da je ta knjiga bila u vlasništvu A. Vramca i da ju je vjerojatno koristio u sastavljanju svoje zbirke propovijedi *Postilla po nedelne i po godovne dni na vse leto vezda znovič spravlena po Antonu Vramcu Svetoga pisma doktoru i cirkve varaždinske plebanušu* (1586.), zbog koje je imao neprilika poradi svojeg slobodomlja i kritičkoga stajališta prema onodobnom društvu i crkvenoj hijerarhiji. No osim činjenice da su djela tiskana u protestantskoj tiskari Joannesa Manliusa, često ponavljana teza o navodnoj povezanosti s protestantskim pokretom nije potvrđena. Usp. »Antun Vramecz«, *Hrvatska enciklopedija*, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=65378> (zadnje posjećeno 15. prosinca 2017.).

⁸⁰ Aegidius van den Prielee ili Gilles Dominique van den Prieelle, ili Aegidius Dominicus Topiarivm (? – 1579.), belgijski dominikanac, teolog i pisac brojnih propovijedi. Djelovao u Flandriji i Brabantu (Antwerpenu, Brugge), kao propovjednik. Usp. »Prielee, Gilles van den (? – 1579.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/record/cnp01303712>; (zadnje posjećeno 15. prosinca 2017.).

⁸¹ Lorenzo de Villavicencio (? – 1581.), španjolski augustinac, teolog i diplomat. Roden je u Jerez de la Frontera (Xeresani), a umro u Madridu 1581. godine. Profesor teologije na sveučilištu u Luevenu (Belgija). Generalni vikar španjolske Nizozemske. Propovjednik na dvoru Filipa II. Usp. »Villavicencio, Lorenzo de«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01881050> (zadnje posjećeno 8. veljače 2018.).

⁸² Drugo ime za Aegidiusa van den Prielea (vidi bilješku br. 81).

⁸³ Jean Raulin (1443. – 1514.) francuski humanist, profesor teologije, benediktinac i pisac propovijedi. Autor je nekoliko propovijedi i drugih moralnih djela, tiskanih u Antwerpenu 1611. i u Parizu 1641. godine. Također

lissimi, mirisque tum sacrarum literarum, tum moralium doctrinarum flosculis decorati. Pars prima (42), *Pars Secunda* (42), Venetiis, 1576.; Orazio Guicciardi,⁸⁴ *Octuaginta octo sermonum spiritualium,* Bononiae, 1586. (47); Felipe Diez,⁸⁵ *Conciones quadruplices R.P.F. Philippi Diez Lusitani, ... Tomus quartus*, Venetiis, 1586. (48); Felipe Diez, *R.P.F. Philippi Diez Lusitani, ... Conciones quadruplices: Quae a Dominica septuagesimae vsque ad sacrum Dominicae Resurrectionis festum, in Ecclesia Romana ... habentur. Tomus primus* (45), *Tomus quartus* (45), Venetiis, 1588.; Jacobus de Voragine,⁸⁶ *Sermones dominicales per totum annum*, Venetiis, 1589. (26); Luis de Granada,⁸⁷ *Conciones quae de praecipuis sanctorum festis in ecclesia habentur, a festo sancti Andreae usque ad festum Beatae Magdalalenaee*, *Tomus primus*, Antuerpiae, 1593. (39); Luis de Granada, *Conciones de tempore et sancti: Adiectae sunt in fine quinque de poenitentia conciones, quae diebus Dominicis in Quadragesima post meridem habitae sunt*, *Tomus primus*, Antuerpiae, 1597. (40); Juan Lopez,⁸⁸ *Epitomes sanctorum patrum per locos communes,* conciones per totum annum conficiendas: ex Origene, Basilio, Chryso-

je autor jedne basne, *la Guêpe et l'Araignée* (Osa i pauk), u kojoj je iznio moralni smisao života. Jean de la Fontaine je iz te basne uzeo samo jedan sadržaj (životinjska kuga). Usp. »Jean Raulin«, *Rue des Fables*, URL: <http://www.ruedesfables.net/jean-raulin/>; »Jean Raulin«, *Histoire & Spiritualité. com.*; URL: <http://www.histoireetspiritualite.com/biographies-portraits/R/jean-raulin.html>; »Raulin, Jean (1443. – 1514.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01345216> (zadnje posjećeno 15. prosinca 2017.).

⁸⁴ Orazio Guiccardi ili Horatio Guicciardi Modonese, talijanski književnik 16. st. iz Modene. Neko vrijeme dominikanac. Usp. »Guicciardi, Orazio«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01235824> (zadnje posjećeno 15. prosinca 2017.).

⁸⁵ Felipe Diez (1550. – 1601.), portugalski franjevac, propovjednik, teolog, profesor sveučilišta u Salamanki. Usp. »Diez, Felipe (1550. – 1601.)«, *CERL Thesaurus*; URL: <http://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01154889> (zadnje posjećeno 15. prosinca 2017.).

⁸⁶ Jacobus de Voragine (oko 1230. – 1298.) ili *Varagine*, talijanski dominikanac (*Giacomo da Varazze*), kroničar i nadbiskup Genove. Autor je ili najvjerojatnije samo kompilator djela *Legenda aurea*, zbirke legendi i hagiografskih životopisa svetaca srednjovjekovne Crkve, najpopularnijega vjerskoga štiva toga vremena. Također važno djelo toga autora je i *Chronicon Genuense* (Kronika grada Genove) do 1296. godine, kao i brojne propovjedi. Usp. Michael OTT, »Blessed Jacopo de Voragine«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 8., New York, 1910.; URL: <http://www.newadvent.org/cathen/08262b.htm> (zadnje posjećeno 15. prosinca 2017.).

⁸⁷ Luis de Granada (1504. – 1588.), španjolski dominikanac, teolog, pisac i propovjednik, živio i umro na glasu svetosti. Osim radova iz asketske teologije, njegovi radovi govore o Bibliji, dogmatici (*Introducción al símbolo de la fe; Compendio y Explicación de la Doctrina Cristiana*), etici, Kristovu (*Vida de Jesucristo*), Marijinom (*Vida de María:*), te o životu nekih svetaca (*Vida de fray Bartolome de los Martires*), kao i o povijesti Crkve, a napisao je i nekoliko zbirki propovjedi (*Los seis libros de la Retórica Eclesiástica*, *Trece sermones*). Ipak njegovi najpoznatiji spisi su iz asketske teologije: *La Guia de Pecadores* (Vodič za grješnike) iz 1555. godine, koji je polučio najviše uspjeha i preveden je na mnoge jezike. Njegov jezik najčišći je španjolski jezik skladnoga klasičnoga stila i snažno je utjecao na jezik i stil sv. Terezije Avilske. U dobi od 35 godina, napisao je za studente mali traktat o načinu molitve, koji je poslužio kao osnova za njegovu opsežnu knjigu *Libro de la Oracion y Meditacion* (Knjiga molitve i meditacije). Ta je knjiga objavljena 1554. godine i doživjela je neočekivan uspjeh, te ga potakla da se posveti pisanju djela s duhovnim temama. Autor je 49 radova, koje je napisao u razdoblju od 35 godina. Usp. »Luis de Granada, fray«, *Hrvatska enciklopedija*, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=37444>; John Bonaventure, O'CONNOR, »Luis of Granada«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 9, New York, 1913., URL: [https://en.wikisource.org/wiki/Catholic_Encyclopedia_\(1913\)/Luis_of_Granada](https://en.wikisource.org/wiki/Catholic_Encyclopedia_(1913)/Luis_of_Granada); »Fray Luis de Granada«, *Biografías y Vidas, La Enciclopedia Biográfica en línea*, URL: <https://www.biografiasyvidas.com/biografia/g/granada.htm> (zadnje posjećeno 15. prosinca 2017.).

⁸⁸ Vidi bilješku br. 37.

stomo, Hieronymo, Ambrosio, Augustino, Gregorio, Bernardo desumptae,, Tomus tertius, Brixiae, 1600. (46.), Tomus quartus, Venetiis, 1601. (46).

Nešto manja brojem naslova skup je koju čine pastoralni priručnici: Guido de Monte Rochen (Rocherii),⁸⁹ *Libellvs Valde Vtilis vulgo inscriptus, Manipvlvs Cvratorvm* *Accessit Ioannis Viguerij*⁹⁰ *opusculum*, Antverpiae, 1555. (4) i *Enchiridion sacerdotum: omnibus qui sacris initiantur, praesertim ijs, quibus incumbit cura animarum valde vtile* *Accessit Ritus celebrandi officium sacrosanctae missae, pro instructione nouitiorum sacerdotum...*,⁹¹ Antuerpiae, 1574. (2); Petrus Alagona,⁹² *Compendium manualis Navarri: Ad commodiorem vsum, tum confessoriorum, tum poenitentium, compilatum*, Lugduni, 1593. (1); Thomas Stapleton, *Promptuarium morale super Euangelia dominicalia totius anni: ad instructionem concionatorum. Reformationem peccatorum*, *Pars aestiualis*, Antuerpiae, 1593. (37), Thomae Stapletoni ... *Promptuarium catholicum ad instructionem concionatorum, contra nostri temporis haereses, super omnia Euangelia Ferialia per totam Qvadragesimamm*, *Pars prima* (35), *Pars secunda* (35), Coloniae Agrippinae, 1594., Thomae Stapletoni ... *Promptvarivm Catholicvm, ad instructionem concionatorum contra nostri temporis haereses : Syper Euangelia Ferialia per totam*

⁸⁹ Guido de Monte Rochen ili Guy de Montrocher, španjolski svećenik i pravnik (oko 1331. do oko 1399. godine.). Najpoznatiji je kao autor djela *Manipulus curatorum*, priručnika za župnike koji se često prepisivao, a kasnije i tiskao diljem Europe u najmanje 119 izdanja. Procjenjuje se da je prodaja toga djela tri puta veća od prodaje kapitalnog djela katoličke teologije *Summa Theologicae* Tome Akvinskoga. *Manipulus curatorum* se je prestao koristiti tek kada je Tridentski koncil 1566. godine donio rimski katekizam. Usp. »Guido de Monterocherio (1300 – 1399)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01338363>; »Guido de Monte Rochen«, *Gesamtkatalog der Wiegendrucke*, URL: <http://gesamtkatalogderwiegendrucke.de/docs/GUIDMON.htm>. (zadnje posjećeno 29. siječnja 2018.).

⁹⁰ Jean Viguier (1527. – 1550.), španjolski dominkanac, teolog i teološki pisac, Usp. »Viguier, Jean (1527. – 1550.)«, *CERL Thesaurus*; URL: <https://thesaurus.cerl.org/record/cnp01241079>; »Vigier (Jean)«, RICHARD et GIRAUD dominicains, *Bibliothèque sacrée ou Dictionnaire Universel historique, dogmatique ... des Sciences Ecclésiastiques*, Tome vingt – sixième, Paris, 1827., str. 145, URL: [https://books.google.hr/books?id=JGJy8XAAUUC&pg=PA145&lpg=PA145&dq=Viguier,+Jean+\(1527+-+1550\),&source=bl&ots=3agt7U9TD5&sig=Vq8vBfRSbn-3y99-hRsZidUQHyl&hl=hr&sa=X&ved=0ahUKIEWjW7NC5h5HZAhVEiqQKHUUSCWEQ6AEIRTAf#v=onepage&q=Viguier%2C%20Jean%20\(1527%20-%201550\)%2C&f=false](https://books.google.hr/books?id=JGJy8XAAUUC&pg=PA145&lpg=PA145&dq=Viguier,+Jean+(1527+-+1550),&source=bl&ots=3agt7U9TD5&sig=Vq8vBfRSbn-3y99-hRsZidUQHyl&hl=hr&sa=X&ved=0ahUKIEWjW7NC5h5HZAhVEiqQKHUUSCWEQ6AEIRTAf#v=onepage&q=Viguier%2C%20Jean%20(1527%20-%201550)%2C&f=false) (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

⁹¹ Dodatak tome priručniku pod naslovom *Accessit Ritus celebrandi officium sacrosanctae missae, pro instructione nouitiorum sacerdotum..... per M. Antonium Ghenart. S. Theologiae Licentiatum digestus*. Kao što je izrijekom rečeno, autor je Ghenart, Antonius, belgijski kanonik, teolog, inkvizitor (1522. – 1595.). Usp. »Ghénart, Antonius (1522. – 1595.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01235243> (zadnje posjećeno 18. veljače 2018.).

⁹² Pietro Alagona ili *Pietro Giuvara* (1549. – 1624.), talijanski isusovac, teološki pisac, latinist, profesor moralne teologije, rektor Zbora pokorničara u vatikanskoj bazilici. Autor je udžbenika koji su imali izvanredni uspjeh. 1590. godine objavljen je u Rimu *Compendium Manualis Navarri*, tj. *Compendium de questionibus reorum et conscientiae di Martin de Azpilcueta*, zvani *Navarro* pod imenom *Petrus Giuvara* (prezime njegove majke). Sljedeća izdanja te knjige (više od 23), objavljena su u Lyonu, Kölnu, Barceloni, Antwerpenu, ali sada s pravim imenom autora. Poseban uspjeh doživio je u raznim izdanjima – jedno od tih izdanja je i izdanje iz 1594. godine koje je u zbirci ovoga samostana – njegov *Compendium commentarii Navarri de usuris*, objavljen u Lyonu 1592. godine. 1622. – 1623. godine objavio je u Rimu svoj *Totius Iuris Canonici compendium* u dva sveska (ponovljeno izdanje u dva navrata 1623. godine u Lyonu). Usp. Pietro PIRRI, »Alagona, Pietro«, *Treccani, Dizionario Biografico degli Italiani*, sv. 1, 1960.; URL: [http://www.treccani.it/enciclopedia/pietro-alagona_\(Dizionario-Biografico\)/](http://www.treccani.it/enciclopedia/pietro-alagona_(Dizionario-Biografico)/); »Alagona, Pietro (1549. – 1624.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/record/cnp01230278> (zadnje posjećeno 7. prosinca 2017.).

quadragesimam., Antuerpiae, 1595. (36); *Catechismus ex decreto sacrosancti Concilii Tridentini*,⁹³ Venetiis, 1596. (18).

Teološka djela čine posebnu i brojem primjeraka neveliku grupu: Bonaventura de Bagnoregio, sanctus,⁹⁴ *Sancti Bonaventure doctoris eximij De dieta salutis nouem tractatus*, Venecijs, 1502. (17); Georg Witzel, *De eucharistia sacrosanctissima ecclesiae Christi Iesu,liber vnus. ... Cum indice rerum ac verborum locupletissimo, opera Bartholomaei Laurentis*⁹⁵*nuper a Ioanne Lasteno Rhenano*⁹⁶ *Romanis auribus donatus*, Coloniae, 1549. (27); Dionysius Cartusianus,⁹⁷ *D. Dionysii Carthusiani Liber vtilissimus, de quatuor hominis nouissimis, nempe, 1. morte, 2. iudicio, 3. inferni poenis, 4. gaudiis caeli.....*, Parisiis, 1555? (5); *Compendium theologiae veritatis: In septem libros commode digestum.*, Venetiis, 1568. (8), zbirka djela najznačajnijih autora srednjovjekovne teologije, koju je priredio Hugo Argentinensis;⁹⁸ Roberto Bellarmino,⁹⁹ *Disputationes Ro-*

⁹³ Tridentski koncil (lat. Concilium Tridentinum), održan je između 1545. i 1563. godine u Tridentu (danas Trento u Bologni). Bio je to ekumenski koncil Katoličke crkve, potaknut protestantskom reformacijom, Koncil je objavio osude o onome što je definirao kao krivovjerje koje je počinio protestantizam i dao ključne objave i pojašnjenja crkvenog nauka, uključujući biblijski kanon, svetu tradiciju, izvorni grijeh, opravdanje, spasenje, sakramente, misu i štovanje svetaca. Odluke Koncila također su bile značajne u pogledu liturgije i prakse Crkve. Godine 1565., godinu dana nakon što je Koncil završio svoj rad, papa Pio IV. objavio je Tridentsko vjerovanje, a njegov nasljednik Pio V. objavio je Rimski katekizam (1566.), izmjene Brevijara (1568.) i Misala (1570.). To je dovelo do službenog obrasca mise (Tridenska misa), koji je ostao oblik mise u Katoličkoj crkvi sljedećih četiri stotine godina. Usp. Johann Peter KIRSCH, »Council of Trent«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 10, New York, 1912.; URL: <http://www.newadvent.org/cathen/15030c.htm> (zadnje posjećeno 29. siječnja 2018.).

⁹⁴ Vidi bilješku br. 35.

⁹⁵ Bartholomaeus Laurens ili Bartholomeus Poin ili Lorente, Bartolomé (1533. – 1596.), španjolski svećenik, kanonik, korektor. Usp. »Lorente, Bartolomé (? – 1577.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01302786> (zadnje posjećeno 2. veljače 2018.).

⁹⁶ Johannes, Landstein (1539. – 1549.), augustinac. Usp. »Landstein, Johannes (1539. – 1549.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01104197> (zadnje posjećeno 2. veljače 2018.).

⁹⁷ Dionysius Carthusianus ili *Dionysius van Leuven* ili *Dionysius van Rijkel* ili *Dionysius Rijkel*, *Dionysius Carthusius ili Dionysius von Roermond* (1402. ili 1403. – 1471.), kartuzijanski redovnik – svećenik, filozof, teolog, mističar i skolastičar kasnoga srednjeg vijeka. Svojim spisima o pobožnosti Presvetome Srcu izvršio je velik utjecaj na druge teologa svoga doba (Johannes Justus von Landsberg), a mnogi drže da je uz Alberta Velikoga najveći i najplodniji njemački filozof i teolog srednjeg vijeka. Zbog svojih vizionarskih spisa i asketskoga života dobio je u Crkvi naziv »*Doctor Ecstaticus*«. Drži se da je Dionizije autor 187 djela koja predstavljaju vrhunac kasne srednjovjekovne filozofije i teologije u kojima se mogu vidjeti prvi tragovi modernog razmišljanja (ideje reformacije, itd). Neka od njegovih najvažnijih djela su: *De vanitate mundi*, *De quatuor hominum novissimis*, *Dialogon de fide catholica*, *De vitiis et virtutibus*, *De contemplatione*, *De venustate mundi et pulchritudine Dei*, koja su doživjela brojna izdanja u različitim djelovima Europe. Usp. Edmund GURDON, »Denys the Carthusian«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 4, New York, 1908.; URL: <http://www.newadvent.org/cathen/04734a.htm>; Jacob Cornelis van SLEE, »Dionysius der Karthäuser«, *Allgemeine Deutsche Biographie*, sv. 5, 1877., str. 246–248; URL: https://de.wikisource.org/wiki/ADB:Dionysius_der_Karth%C3%A4user (zadnje posjećeno 20. prosinca 2017.).

⁹⁸ To djelo priredio je Hugo Argentinensis ili Hugo Ripelin von Strassburg (1200. – 1270.), njemački dominikanac, teolog, Usp. »Hugo (Argentinensis) (1200. – 1270.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01343680>; Georg STEER, »Hugo von Straßburg«, *Neue Deutsche Biographie*, sv. 10, 1974., str. 24; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/pnd11855462X.html#ndbcontent> (zadnje posjećeno 18. veljače 2018.); Henry Joseph SCHROEDER, »Hugh of Strassburg«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 7, New York, 1910.; URL: <http://www.newadvent.org/cathen/07523a.htm> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

⁹⁹ Robert Bellarmino (1542. – 1621.), talijanski isusovac, teolog, svetac i učitelj Katoličke crkve, jedan od nositelja protureformacije. Predavao je teologiju na Sveučilištu u Leuvenu i bio je prvi isusovac koji je

berti Bellarmini Politiani, Societatis Jesu, De Controversiis Christianae Fidei, Adversus huius temporis Haereticos , Secundi tomi Tertia Controversia Generalis, Ingolstadtii, 1589. (38).

Djela upravno-pravne, ali i filozofske (teološke) i pravne tematike zastupljena su manjim brojem izdanja, a to su: *Artis Notariatus Sive Tabellionum: Libri Duo his accesserunt tractatus clausularum, cum aliis utilissimis, qui de iuris apicibus esse dicuntur ...*,¹⁰⁰ *Tomus primus*, Lugduni, 1556. (10); Diego de Covarrubias y Leyva,¹⁰¹ *Variarum resolutionum iuridicarum ex iure pontificio, regio, et caesareo libri III.*, Francofurti, 1578. (52); Andreas Erstenberger (Franciscus Burgkardus),¹⁰² *Tractat de autonomia, das ist von*

postao sveučilišni profesor. U Leuvenu je opsežno istraživao djela crkvenih otaca i najznačajnih teologa te je na temelju toga kasnije objavio djelo: *De scriptoribus ecclesiasticis* (Rim, 1613). Od 1576. do 1588. godine na Rimskom je kolegiju (danas Gregoriana) tumačio tzv. kontroverznu teologiju. Tu je nastalo njegovo slavno djelo u tri sveska *Disputationes de controversiis christianae fidei adversus huius temporis haereticos* (Ingolstadt, 1586. – 1588.) u kojemu se nalazi gotovo sve što su tada različite protestantske denominacije naučavale. Slijedila su njegova teološka djela: *De translatione Imperii Romani* (Preseljenje Rimskog Carstva), *Judicium de libro Concordiae* (Sud o knjizi Concordiae), *De indulgentiis et jubileo* (O oprostima i jubileju), koja su djela doživjela više izdanja, a sačuvala su vrijednost sve do danas. Godine 1597. Bellarmino je objavio svoj glasoviti *Mali katekizam (Dottrina cristiana breve)*, koji će doživjeti rekordan broj izdanja i prijevoda na mnoge jezike. Godinu dana kasnije objavljuje veći katekizam za katehete (*Dichiarazione piu copiosa della dottrina*, Roma 1598.). Riječ je o opširnijem i bogatijem tumačenju kršćanske nauke. Mali katekizam doživio je 400 izdanja i prijevode na 56 jezika. Među njima je i izdanje na hrvatskome jeziku. Njegovo djelo je i *Declaratio Symboli pro parochis (Tumačenje vjerovanja za župnike)*. Bio je jedan od najznačajnijih sudionika protureformacije. Bellarmino je napisao i predgovor za novo izdanje Biblije poznato kao *Sixto Clementina Vulgata*. Pred kraj života napisao je nekoliko kratkih knjiga namijenjenih duhovnom životu običnih ljudi: *De ascensione mentis in Deum* (Uspomna prema Bogu, 1614.), *De Aeterna felicitate sanctorum* (O vječnoj sreći svetih, 1616.), *De arte bene moriendi* (Umijeće dobre smrti, 1620.) i *De septem verbis Christi* (Sedam riječi na križu, 1618.). Bellarminove knjige nose pečat svoga vremena u kojima na elegantnom književnom stilu (tzv. *maraviglia*) nastoji dati što je više moguće podataka iz područja ljudskog znanja i to ugraditi u teologiju. Usp. Sydney. SMITH, »St. Robert Francis Romulus Bellarmine«, *The Catholic Encyclopedia*, URL: <http://www.newadvent.org/cathen/02411d.htm>; »Bellarmino, Roberto, sv.«, *Hrvatska enciklopedija*, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=6753>; Giuseppe CASTELLANI, »Bellarmino, Roberto, beato«, *Treccani, Enciclopedia Italiana*, URL: [http://www.treccani.it/enciclopedia/bellarmino-roberto-beato_\(Enciclopedia-Italiana\)/](http://www.treccani.it/enciclopedia/bellarmino-roberto-beato_(Enciclopedia-Italiana)/) (zadnje posjećeno 13. prosinca 2017.).

¹⁰⁰ *Artis Notariatus Sive Tabellionum* važan je priručnik za notare, javne bilježnike s kratkim pregledom klasičnih tekstova rimskog prava (Justinijan) i izvodima iz najbolje kasnosrednjovjekovne tradicije. Usp. »Artis notariatus, sive tabellionum – 1549«, *Libriantichionline*, URL: <https://www.libriantichionline.com/> (12. veljače 2018.).

¹⁰¹ Diego de Covarrubias y Leyva (1571. – 1598.), španjolski teolog i crkveni pravnik, profesor Sveučilišta u Salamanki, biskup Ciudad Rodrigo i Segovie, nadbiskup San Dominga (Dominikanska Republika), predsjednik Consejo de Castilla, donator i sponzor knjižnica u Oviedu, Salamanki i Madridu (Palacio Real de Madrid). Njegovo najvažnije i najviše objavljivano djelo je *Variarum resolutionum iuridicarum ex iure pontificio, regio, et caesareo*. Usp. »Covarrubias, Diego de (1512. – 1577.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01329697>; John MELODY, »Diego Covarrubias«, *The Catholic Encyclopedia*, sv. 4, New York, 1908.; URL: <http://www.newadvent.org/cathen/04457a.htm>, (zadnje posjećeno 20. prosinca 2017.).

¹⁰² Erstenberger, Andreas (1520. – 1584.), njemački upravni pravnik, kacelar nekoliko nadbiskupa (Köln, Wrocław – Breslau), vojvode Maximilijana Bavorskog, dvorski tajnik u Pragu, dvorski savjetnik, državni tajnik Svetog Rimskog Carstva za vrijeme Rudolfa II., koji je objavljivao i pod pseudonimom Franciscus Burgkardus Njegovo najznačajnije djelo je *De Autonomia*, odnosno *Tractatus de autonomia* u kojem zastupa slobodu i ravnopravnost vjeroispovijedi u Njemačkom Carstvu. Usp. »Erstenberger, Andreas (1520. – 1584.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01144620>; Franziska, LANDFRIED, »Hannewaldt von Eckersdorf, Andreas«, *Neue Deutsche Biographie*, sv. 7, 1966., str. 621; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/pnd136952542.html#ndbcontent> (zadnje posjećeno 21. prosinca 2017.).

Freystellung mehrerlay Religion und Glauben: Was u. wie mancherlay die sei, was derhalben biss daher im Reich Teutscher Nation fuergangen, unnd ob dieselb v. d. Christenlichen Obrigkeit moege bewilliget unnd gestattet werden, Erster Thail (44), Anderer Thail (44), München, 1586.

Povijesna tematika zastupljena je samo dvama djelima. Jedno je na talijanskome jeziku i govori o povijesti (podrijetlu) svjetskih religija: Paolo Morigia,¹⁰³ *Historia dell'origine di tutte le religioni : che sin ad hora sono state al mondo, con gli autori di quelle. & in che prouincia, & sotto qual imperatore, & papa; & in che tempo hebbero i loro principij. con l'origine ancora delle religioni militari: : & di molte illustri donne, che spregiarono i regni, & fecero uita religiosa:.....*, In Venetia, 1569. (22). Drugo djelo iz te grupe *Quaestionum practicarum, earumque resolutionum amplissimarum, liber vnus,veterum collationem numismatum cum his, quae modo expenduntur, publica & regia autoritate percusa, eodem autore, adiecimus*, Francofurti ad Moenum, 1577. (52) govori o povijesti kroz numizmatiku, čiji autor je španjolski humanist, pravnik, teolog i crkveni veleostojanstvenik Diego de Covarrubias y Leyva,¹⁰⁴ a koje tematikom odskače iz njegova opusa.

Političke, uopće društvene prilike početka i sredine XVI. stoljeća dao je Claudio Tolomei,¹⁰⁵ crkveni dostojanstvenik i političar u svojem djelu *De le lettere di m. Claudio Tolomei libri sette. Con nuoua aggiunta ristampate & con somma diligenza ricorrette*, In Vinegia, 1550. (20), u kojem objavljuje svoja pisma upućena raznim ličnostima iz političkoga i društve-

¹⁰³ Paolo Morigia, (1525. – 1604.), talijanski regularni kanonik reda Gesuata, povjesničar. Kao povjesničar bio je plodan autor i bavio se crkvenom poviješću, poviješću reda Gesuata, grada Milana i njegovih znamenitih ljudi, pisanjem hagiografija, moralnih poduka, propovijedi, a pisao je i pjesme. Dopisivao se je s uglednicima svoga vremena uključujući i kardinale i pape. Poznato je da je imao prijateljske odnose sa sv. Karlom Boromjeskim. Među njegovim brojnim djelima (između 40 i 61) najznačajnija su djela povijesne tematike: *Historia dell'origine di tutte le religioni...*, Venezia 1569; *Historia dell'antichità et nobiltà di casa Morigia, et più altre casate...*, Venezia, 1587; *Historia brieve dell'augustissima casa d'Austria nella quale si racconta sommariamente l'origine...*, Bergamo 1593; *La nobiltà di Milano. Diuisa in sei libri. Nel primo, si narra di tutti i santi, e beati, di patria milanesi. [...] Nel secondo, si descriuono tutti i papi, cardinali, [...] milanesi. Nel terzo, si ragiona di tutti i letterati, [...] Nel quarto, si tratta di tutti i re, [...] famosi nella militia dell'istessa patria. [...] Nel quinto, si fauella de' pittori, scultori, [...] Nel sesto, leggesi le grandezze de' milanesi, [...]*, Milano, 1595. Usp. »Morigia, Paolo (1525. – 1604.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01363736>; Isabella GAGLIARDI, »Morigia, Paolo«, *Treccani, Dizionario Biografico degli Italiani*, sv. 76, 2012.; URL: [http://www.treccani.it/enciclopedia/paolo-morigia_\(Dizionario-Biografico\)/](http://www.treccani.it/enciclopedia/paolo-morigia_(Dizionario-Biografico)/) (zadnje posjećeno 12. siječnja 2018.).

¹⁰⁴ Vidi bilješku br. 101.

¹⁰⁵ Angelo Claudio Tolomei (oko 1492. – 1556.), talijanski humanist, književnik, pjesnik, filolog, literarni kritičar, pravnik, diplomat u službi Papinske države, katolički svećenik, biskup. Imenovan je biskupom Korčule (1549. godine). Autor je soneta i pjesama u tri knjige pod naslovom *Lode delle donne bolognesi (Pohvale bolognskim ženama, 1514.)*. Poznat je prije svega kao autor stihova i pravila nove toskanske poezije (*Versi et Regole de la Nuova poesia toscana, 1539.*). U dvama dijalogima filološkog karaktera, *Polito* (1525.) i *Cesano* (1555.), podržavao je jednostavniji i racionalniji pravopisni sustav talijanskog jezika. Svjedočanstvo njegova živog sudjelovanja u političkim i umjetničkim zbivanjima toga doba nalazi se u brojnim pismima (djelomično neobjavljenim) i prikupljenih uglavnom u knjizi koja je imala 18 izdanja između 1547. i 1829. godine. Usp. »Tolomei Claudio (1492. – 1556.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01322287>; Marco FALORNI, »Claudio Tolomei«, *Il Palio Siena. it.*, URL: <http://www.ilpalio.siena.it/5/Personaggi/97>; Celso CITADINI, »Claudio Tolomei«, *Treccani, Enciclopedia on line*, URL: <http://www.treccani.it/enciclopedia/claudio-tolomei/> (zadnje posjećeno 24. siječnja 2018.).

noga života, gradovima i državama na Apeninskome poluotoku na biranome talijanskome jeziku.

Zasebnu grupu čine tri djela medicinsko-ljekarničkoga karaktera: Walter Hermann Ryff,¹⁰⁶ *Confectbuch und Hauss Apoteck Kuenstlich zubereiten einmachen und gebrauchen Wes in Ordenlichen Apotecken und haussaltungen zur Artzney*, Franckfurt, 1563. (13) i od istoga autora djelo *Kurtz Handtbuechlin und Experiment vieler Artzneyen : durch den gantzen Coerper des Menschen, von dem Haupt biss auff die Fuess*, Zue Strassburg, 1567. (16); Levinus Lemnius,¹⁰⁷ *De miraculis occultis naturae, libri IIII : Item De vita cum animi et corporis incolumitate recte instituenda, liber unus.*, Coloniae Agrippinae, 1581. (14). Dva od tri djela iz te grupe pisana su njemačkim jezikom i namjenjena su praktičnoj primjeni. Tom su se literaturom koristili franjevci ranarnici i ljekarnici u kloštarskome samostanu.

Svojom monumentalnošću i opsežnošću ističe se kao zasebna cjelina kapitalno djelo europske klasične filologije talijanskoga leksikografa, augustinskoga redovnika Ambrogija Calepija. To je već skoro trideseto izdanje toga leksikona rječnika latinsko-grčkoga jezika: *Ambrosius Calepinus Bergomensis*¹⁰⁸ *Dictionum latinarum & graecarum interpres*

¹⁰⁶ Walther Hermann, Ryff ili *Ryf, Reiff, Reif, Rueff, Ruff*, latinizirano *Gualtherus Hermenius Rivius, Ryffius* (oko 1500. – 1548.), humanist koji se je bavio s medicinskim, anatomskim, filozofskim temama i teoretskim pitanjima arhitekture. Ryff je sebe opisao kao liječnika ili kirurga, ali vjerojatno nije imao nikakvu liječničku naobrazbu. Živio je u Frankfurtu, Mainzu, Nürnbergu, Kulmbachu i Würzburgu, gdje je umro 1548. godine. Objavio niz radova, a osobito su brojni njegovi medicinski radovi, koji postižu za to vrijeme znatno visoku nakladu. Više je puta optuživan za plagijat. Neke od svojih radova objavio je pod pseudonimom »Apolinaris« (*Ein neuer Albertus Magnus* oder das *Kurz Handbüchlein un Experiment vieler Arzneyen – durch den ganzen Körper des Menschen*). Ryff je također objavio djelo iz anatomije *Des Menschen Beschreibung oder Anatomie*. Nakon knjige *Feldbuch der Wundartzney* autora Hansa von Gersdorffa Ryff je objavio knjigu *Stadt und Feldbuch bewehrter Wundartzney*. Godine 1545. objavio je u Frankfurtu knjigu *Große Chirurgie*. Svojim opsežnim opusom i širinom primjene, posebno na području medicine i kirurgije, Ryff je ušao u povijest medicine. Walther Ryff je 1543. godine objavio originalni latinski tekst deset knjiga drevnog arhitekta Vitruvija. Godine 1547. u Nürnbergu je objavio njemački komentar na Vitruviusa, tzv. *Architektur*, a zatim 1548. godine prvi njemački prijevod Vitruviusa, *Vitruvius Teutsch*, veliki rad na njemačkome jeziku iz teorije arhitekture renesanse. Usp. Gundolf KEIL, »Ryff, Walther Hermann«, *Neue Deutsche Biographie*, sv. 22, 2005., str. 310–311; URL: <https://www.deutsche-biographie.de/pnd118604376.html#dbcontent>; Bernardo Di MATTEO – Vittorio TARABELLA – Giuseppe FILARDO – Anna VIGANÒ – Patrizia TOMBA – Maurilio MARCACCI, »Art and Science in the Renaissance: The Case of Walther Hermann Ryff«, *Clinical Orthopaedics and Related Research*, sv. 472, 2014., str. 1689–1696; URL: <http://link.springer.com/article/10.1007%2F978-1-4939-914-3-605-y#page1> (zadnje posjećeno 9. prosinca 2018.).

¹⁰⁷ Levinus, Lemnius (1505. – 1568.), nizozemski liječnik, pisac medicinskih knjiga, svećenik. Najznačajnija njegova djela su *Occulta naturae miracula* (1559., Antwerp), koja je prevedena u više jezika; *De habitu et constitutione corporis* (1561., Antwerp); *Herbarum atque arborum quae in Bibliis passim obviae sunt et ex quibus sacri vates similitudines desumunt* (1579.); *De miraculis occultis naturae : libri IIII* (1611., Francofurti). Njegovo najpoznatije djelo je *Occulta naturae miracula*, knjiga tajni, koje je najprevedenije njegovo djelo s latinskog jezika. Usp. »Lemnius, Levinus (1505. – 1568.)«, *CERL Thesaurus*. URL: <https://thesaurus.cerl.org/record/cnp01236326>; »Levinus Lemnius«, *Lessico, Summa Galicana*; URL: <http://www.summagalicana.it/lessico/l/Levinus%20Lemnius.htm> (zadnje posjećeno 24. siječnja 2018.).

¹⁰⁸ Ambrogio, Calepio (zvan Calepino) ili *Ambrosius Calepinus Bergamensis* (oko 1435. – 1511.), talijanski augustinac, humanist i latinist, poznat po svome *Dictionarium latinum*, monumentalnome djelu iz područja leksikografije i enciklopedistike na latinskome jeziku u kojem je povezo klasični latinski s kasnoantičkim (Augustin, Jeronim), ranosrednjovjekovnim i renesansnim latinskim jezikom. Prvo izdanje *Dictionarium latinum* iz 1502. godine. Nakon Calepiove smrti (1511. godine) njegov projekt završila su njegova subraća. Godine 1520. Bernardino Benaglio tiskao je 24. izdanje, kao konačnu inačicu rječnika. Tijekom 16. stoljeća Calepinov *Dictionarium* razvio se u višejezični rječnik, kojemu je latinski jezik uvijek bio temelj.

....., objavljeno u Hagenoae; Viennensis; Alantsee; Anshelm 1521. godine (51), zasnovano na antčkim, grčkim i rimskim klasicima povijesti, književnosti i filologije (Marcus Terentius Varro,¹⁰⁹ Quintus Asconius Pedianus,¹¹⁰ Julius Pollux,¹¹¹ Sextus Pompeius Festus,¹¹² Marcellus Nonius,¹¹³ Tiberius Claudius Donatus,¹¹⁴ Maurus (Marius) Servius Honoratus¹¹⁵, uz suradnju brojnih suvremenika (Nicolaus Perottus Cornucopiae,¹¹⁶ Lorenzo (Laurentius) Valla,¹¹⁷ Gio-

Urednici i autori dodataka Calepinovu rječniku bili su znanstvenici poput Conrada Gesnera i Christiana Wurstenisa. Baselsko je izdanje iz 1590. godine sadržavalo 11 jezika (latinski, hebrejski, grčki, francuski, talijanski, njemački, flamanski, španjolski, poljski, mađarski i engleski) i ponovljeno je u nekoliko izdanja (1598. – 1627. godine). Isusovački misionari objavili su 1595. godine u Amakusi kod Nagasakia latinsko-portugalsko-japansku inačicu rječnika. Calepinov *Dictionarium* poznat je u cijeloj Europi kao Calepino, što je u talijanskom jeziku uvrježen izraz za »rječnik«. Usp. G. G. SOLDI RONDINI – T. DE MAURO, »Calepio, Ambrogio, detto il Calepino«, *Treccani, Dizionario Biografico degli Italiani*, URL: [http://www.treccani.it/enciclopedia/calepio-ambrogio-detto-il-calepino_\(Dizionario-Biografico\)/](http://www.treccani.it/enciclopedia/calepio-ambrogio-detto-il-calepino_(Dizionario-Biografico)/); Charles DUBRAY, »Ambrogio Calepino« *The Catholic Encyclopedia*, sv. 3, New York, 1908.; URL: <http://www.newadvent.org/cathen/03169a.htm> (zadnje posjećeno 8. siječnja 2018.).

¹⁰⁹ Marcus Terentius Varro (116. – 27. pr. Kr.), rimski, antički pisac i polihistor. Usp. »Varro, Marcus Terentius (-0116. – 0027.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01875451>; David Butterfield, »Marcus Terentius Varro«, *Oxford Bibliographies*, URL: <http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780195389661/obo-9780195389661-0161.xml> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

¹¹⁰ Quintus Asconius Pedianus (oko -9. – oko 76.), rimski, antički povjesničar. Usp. »Asconius Pedianus, Quintus (-0009. – 0076.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01879338>; »Quintus Asconius Pedianus«, *Oxford Index*, URL: <http://oxfordindex.oup.com/view/10.1093/oi/authority.20110803095427915> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

¹¹¹ Julius Pollux (2. stoljeće), grčki gramatičar, sofist, retoričar. Usp. »Pollux grammaticus (0100 – 0238)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01879368>; »Pollux, Ju'lius«, *A Dictionary of Greek and Roman biography and mythology*, URL: <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.04.0104%3Aalphabetic+letter%3DP%3Aentry+group%3D35%3Aentry%3Dpollux-julius-bio-1> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

¹¹² Sextus Pompeius Festus (druga polovica 2. stoljeća), rimski, antički leksikograf i gramatičar. Usp. »Festus, Sex. Pompeius (0101. – 0399.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01345760>; »Sextus Pompeius Festus«, *Encycopaedia Britannica*, 1911.; URL: https://theodora.com/encyclopedia/f/sextus_pompeius_festus.html (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

¹¹³ Marcellus Nonius (krajem 3. ili početkom 4. stoljeća), kasnoantički, rimski gramatičar i leksikograf. Usp. »Nonius Marcellus (0300. – 0400.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp00400251>; »Nonius Marcellus«, *Harpers Dictionary of Classical Antiquities*. URL: <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.04.0062%3Aalphabetic+letter%3DN%3Aentry+group%3D6%3Aentry%3Dnonius-marcellus-harpers> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

¹¹⁴ Tiberius Claudius Donatus (4. stoljeće), antički, rimski gramatičar. Usp. »Tiberius Claudius Donatus«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01119720> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

¹¹⁵ Maurus (Marius) Servius Honoratus (krajem 4. i početkom 5. stoljeća), kasnoantički, rimski gramatičar i komentator Virgilija. Usp. »Servius, Maurus Honoratus (0301. – 0599.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01327860>; »Se'rvius Maurus Honora'tus«, *A Dictionary of Greek and Roman biography and mythology*, URL: <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.04.0104%3Aentry%3Dservius-maurus-honoratus-bio-1> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

¹¹⁶ Nicolaus Perottus, Cornucopiae (1429. – 1480.), talijanski humanist, sveučilišni profesor, filolog, nadbiskup Siponta Usp. »Nicolaus Perottus (1429. – 1480.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01880811> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

¹¹⁷ Lorenzo (Laurentius), Valla (oko 1407. – 1457.), talijanski humanist, retoričar, filolog, filozof, katolički svećenik – kanonik lateranske bazilike u Rimu. Usp. »Valla, Lorenzo (1407. – 1457.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01318611>; »Valla Lorenzo«, *Hrvatska enciklopedija*, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=63752>; Lodi NAUTA, »Lorenzo Valla«, *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, URL: <https://plato.stanford.edu/entries/lorenzo-valla/> (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

vanni (Aretinus) Tortelli,¹¹⁸ Lucio Paolo Rosello¹¹⁹) dobrih poznavatelja antičke latinske i grčke književnosti i novolatinskih pjesnika i filologa, a koje je doživjelo kao višejezično izdanje europsku slavu.

Najveći dio građe (naslova) iz zbirke je na latinskome (46), njemačkome (4), talijanskome (3) jeziku i jedan na dva jezika (latinski i grčki). Manji dio knjiga (10), tiskan je goticom: njemačkim (4) i latinskim (6) jezikom.

Knjižna građa obrađuje ponajviše područje biblijske tematike, pastoralna, kršćanske duhovnosti, teologije, antičke književnosti, medicine i ljekarništva, politike, povijesti i numizmatike. Najveći dio knjiga tiskan je na tada njemačkome govornom području (Köln 7, Frankfurt a/M 4, Ingolstadt 3, Hagenau 2, Augsburg 1, Strassburg 1, Mainz 1, München 1), Apeninskome poluotoku (Venecija 14, Bologna 1, Brescia 1), na području Francuske (Lion 7, Pariz 1) i Belgije (Antwerpen 9). Manji broj knjiga dobro je grafički opremljen (3, 13, 16, 21), a jedna od njih, Biblija, raskošno je opskrbljena slikovnim priložima u tehnici bakroreza poznatoga tiskara i gravera Sigismunda Feyerabenda (54).

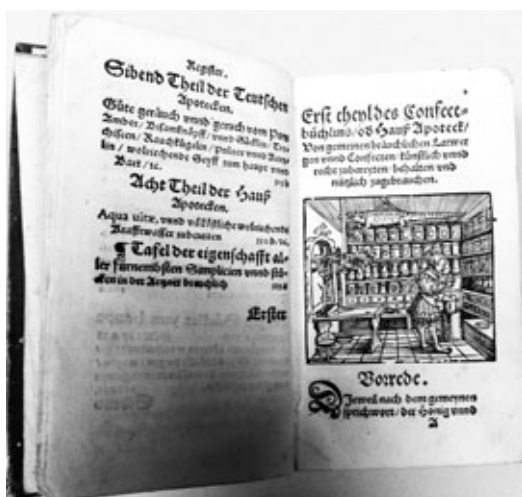
Uvezi, tj. korice knjiga iz zbirke različite su starosti. Najstariji uvezi, drvo presvučeno pregovanom kožom s florealnim ornamentima, likovima znamenitih suvremenika, svećakim likovima, godinama i metalnim kopčama sačuvao je znatan broj knjiga manjega formata (10, 19, 23, 24, 27, 31, 35, 37, 38, 39). Sudeći po godinama koje su na tim omotima utisnute u kožu, ornamentici ukrasa i natpisima oko središnje smještenih likova, to su originalni uvezi, što tim knjigama daje poseban šarm, ali i bibliofilsku i umjetničku vrijednost. Gotovo kod svih tih uveza sastavni dio su dobro sačuvane metalne kopče. Noviji uvezi (18. i početak 19. stoljeća) kartonske su korice presvučene glatkom, pretežno telećom kožom, jedan dio knjiga uvezan je u velin s manje ukrasa (44). Veliki dio tih knjiga ima uvez, tj. korice novijega datuma, odnosno iz vremena kraja 19. stoljeća i nakon nedavne restauracije krajem 20. i početkom 19. stoljeća. Ti uvezi (platno, karton) neprijemljeni su antiknosti tih izdanja.

U nekim knjigama nalaze se dobro čitljivi rukopisni *ex libris* od kojih su najzanimljiviji ovi: *Conventus Ivanicensis, anno Domini 1642. Procuram per me fratrem Christophorum Borossich, m.p.* (19), *D(omi)ne gressus meos dirige. Ant. Vramecz* (33) ili *Hermeitinger 1643. M 87 i 137*, a ispod *Bibliotheca Lepoglavensi 1717* (14), odnosno zapisi drugoga karaktera (bilješke ili rukom ispisani čitavi inače prazni listovi na kraju knjige). Jedan broj knjiga je u lošem stanju, razbijen im je knjižni blok, oštećene kožnate korice, što je posljedica trajnoga korištenja i neadekvatnoga smještaja tih knjiga tijekom prohujalih stoljeća. Tim knjigama potreban je hitan konzervatorski i restauratorski zahvat.

¹¹⁸ Giovanni (Aretinus) Tortelli (oko 1400. – 1466.), talijanski humanist, filolog, liječnik, povjesničar, jedan od osnivača Apostolske (Vatikanske) knjižnice. Usp. »Johannes (Tortellius) (1400. – 1466.)«, *CERL Thesaurus*, URL: <https://thesaurus.cerl.org/cgi-bin/record.pl?rid=cnp01351692>; Enrico CARRARA, »Tortelli, Giovanni«, *Treccani, Enciclopedia Italiana*, 1937., URL: http://www.treccani.it/enciclopedia/giovanni-tortelli_%28Enciclopedia-Italiana%29/ (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

¹¹⁹ Lucio Paolo Rosello (1485. – 1552.), talijanski humanist, pravnik, prevoditelj s latinskoga i grčkog na starotalijanski. Usp. Andera DEL COL, »Rosello, Lucio Paolo«, *Treccani, Dizionario Biografico degli Italiani*, sv. 88, 2017.; URL: http://www.treccani.it/enciclopedia/lucio-paolo-rosello_%28Dizionario-Biografico%29/ (zadnje posjećeno 31. siječnja 2018.).

U bibliografskim zapisima, tj. u opisima dijela knjiga dana je također, u nemogućnosti digitalizacije vlastitih primjeraka, digitalna snimka primjerka istoga izdanja iz neke od europskih knjižnica, gdje su te knjige digitalizirane (Bayerische Staatsbibliothek u Münchenu). Stoga kod pregleda digitalnih snimaka u zapisima toga kataloga treba voditi računa da je kloštarski primjerak ipak različit od onoga na digitalnoj slici i to u onim dijelovima koji su specifični za svaki primjerak (uvez, inicijali, ručno bojene slike, ex librismi, bilješke, oštećenja i dr.), dok je tiskani dio potpuno identičan, odnosno u slučaju oštećenosti kloštarskoga primjerka može se dobiti uvid u cjelovito izdanje.

Sl. 2. W. H. Ryff, *Confectbuch und Hauss Apoteck Kuenstlich zubereiten einmachen und gebrauchen* Wes in Ordenlichen Apotecken und haushaltungen zur Arznei, Zu Franckfurt: Bei Chr. Egen. Erben, 1563. (13)

Zbirka stranih rijetkih knjiga XVI. stoljeća u knjižnici Franjevačkoga samostana u Kloštar Ivaniću brojem je jedinica malen, ali u svjetskim razmjerima vrijedan dio europske i svjetske knjižne baštine. To je još jedno svjedočanstvo višestoljetne kulturne tradicije Kloštar Ivanića, odnosno Ivanić Grada, te Hrvatske, zemlje bogate europske kršćanske kulture i uljudbe.

4. Katalog Zbirke stranih rijetkih knjiga XVI. stoljeća

Katalog zbirke donesen je prema formatima i signaturama onako kako je građa složena u ormaru sefu knjižnice. Rednim brojem označene su fizičke jedinice, jer se u nekim slučajevima u jednoj fizičkoj jedinici nalaze dva samostalna naslova (privezi).

Građa je katalogizirana u knjižničnome programu CROLIST, a zapisi su izraženi u formatu UNIMARC prema međunarodnome standardu ISBDM.¹²⁰

¹²⁰ Kod obrade građe koristili smo se priručnicima: Eva VERONA, *Pravilnik i priručnik za izradu abecednih kataloga*, Zagreb, 1986. i *ISBD(A): Međunarodni standardni bibliografski opis starih omeđenih publikacija (antikvarnih)*, Zagreb, 1995.

RIV-16°**1.****ALAGONA, Petrus**

[Compendium manualis Navarri] : Ad commodiorem vsum, tum confessoriorum, tum poenitentium, compilatum. – [Lugduni : Ex Typographia Petri Ronaldi, 1593]. – 466, [56] str. ; 16° (10 cm).

Ostali autori: Roland, Pierre, tiskar

Uvez: drvo presvučeno kožom s kopčom. Knjižni blok: nedostaje naslovnica, oštećeno od insekata, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10187054_00011.html

Premetnice: crkveno pravo; ispovijed, ispovijed – priručnik.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-1

2.**GUIDO de Monte Rochen**

Enchiridion sacerdotum: omnibus qui sacris initiantur, praesertim ijs, quibus incumbit cura animarum valde vtile : a Guidone de Monte Rocherii, ante 200 annos editum, nunc demum sublatis mendis docti cuiusdam theologi diligentia pristino nitore restitutum : Accessit Ritus celebrandi officium sacrosanctae missae, pro instructione novitiorum sacerdotum... – Antuerpiae : apud Ioan. Bellerum, sub Aquila aurea, 1574. – 409, [81] str. ; 16° (11 cm).

Ostali naslovi: Il Ritus celebrandi officium sacrosanctae missae e a cura di Antoine Ghenart il cui nome appare nell'intit. dello stesso.

Ostali autori: Ghenart, Antonius, belgijski kanonik, teolog, inkvizitor (1522. – 1595.); Bellerus, Joannes (1526. – 1595.), belgijski nakladnik, tiskar i knjižar.

Uvez: drvo presvučeno kožom. Označe: na naslovnoj stranici: *Pro usu simplici frat. Paulo ... Dono enchiridion dato ... in Januari 1692.*; razne bilješke na marginama. Knjižni blok: mrlje od vlage i nečistoća.

Digitalna poveznica: https://books.google.hr/books?id=A99jAAAAcAAJ&dq=intitle:Enchiridion+sacerdotum:omnibus+1574&as_brr=3&redir_esc=y.

Predmetnica: obrednici.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-2

3.

LIBRI Prophetarum : Esaias, Hieremias, Baruch, Ezechiel, Daniel, Osee, Joel, Amos, Abdias, Jonas, Micheas, Naum, Abacue, Sophonias, Aggaeus, Zacharias, Malachias. – Parisiis : Apud Petrum Regnault, 1542. – 333 lista : ilustr. ; 16° (11 cm).

Ostali naslovi: Biblija

Ostali autori: Regbault, Pierre, tiskar.

Uvez: koža. Oznake: na unutarnjoj stranici prve korice: *Conventus Ivanicensis* i ispod pro *Cella P. Contraris Festivi Nro. 37*; Knjižni blok: mrlje od vlage.

Predmetnica: Biblija – Stari zavjet.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-3

4.

GUIDO de Monte Rochen

Libellvs Valde Vtilis vulgo inscriptus, Manipvlvs Cvratorvm In quo necessaria officia eorum, quibus animarum cura incumbit, compendio tractantur : Accessit Ioannis Viguerij opusculum de Consolatione agonizantium / a Guidone de Monte Rocherii ... – Antverpiae : Apud Ioannem Bellerum, 1555 (Antverpiae : Typis Ioannis Withagii, 1555). – 230, [4] str. ; 16° (12 cm).

Ostali autori: Viguier, Jean (1527. – 1550.), španjolski dominkanac, teolog i teološki pisac; Verwithagen, Jan (1526. – 1587.), belgijski tiskar, nakladnik i knjižar; Bellerus, Joannes (1526. – 1595.), belgijski nakladnik, tiskar i knjižar.

Uvez: drvo presvučeno kartonom s kožnim hrptom. Oznake: na zadnjem listu: *Cum fueris foelix multos numeravis Amicos*; i dolje *Sum Rvii Antonii Veg ...* Knjižni blok: oštećena i konzervirana naslovnica, mrlje od vlage.

Predmetnice: crkveno pravo; pastoralna teologija.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-4

5.

DIONYSIUS Cartusianus

[D. Dionysii Carthusiani Liber vtilissimus, de quatuor hominis nouissimis, nempe, 1. morte, 2. iudicio, 3. inferni poenis, 4. gaudiis caeli. Eiusdem item, colloquium de particulari iudicio animarum ...]. – [Parisiis : s. n., 1555?]. – [14], 329, [1] listova ; 16° (12 cm).

Uvez: novi, koža. Oznake: na predlistu: *Ex libris Luca Svagel anno domini 1706.*; na kraju: *frat. Agostino ...* Knjižni blok: nedostaje prvih 26 listova, mrlje od vlage.

Predmetnice: teologija; mistika; kontemplacija.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-5

6.

THOMAS Hibernicus

Flosculi omnium fere materiarum ex sacris Bibliorum libris excerpti atque ordine alphabetico digesti / [Thomae Hibernici]. – Antuerpiae : excudebat Christophorus Plantinus, 1567 mense Decembri). – 698, [5] str. ; 16° (12 cm).

Ostali autori: Plantin, Christophe (1514. – 1589.), tiskar.

Uvez: koža. Oznake: na predlistu: *Pro simplici usu Pris Paulini Paulinis ...*; na dnu 3. stranice: *P Fortunati Svagel ...*; na dnu zadnje stranice: *P Fortunato Svagel datus ...* Knjižni blok: nedostaje naslovnica, oštećeni prvi listovi, mrlje od vlage, restaurirano.

Predmetnice: teologija, patristika

Kloštar Ivanić: RIV-16°-6

7.

RAMPEGOLLO, Antonio, augustinac

Figurae Bibliae clarissimi doctoris theologi f. Antonij de Rampelosis Genuensis, ordinis Eremitarum diui Augustini, nuper castigat, suoque nitore restitut: cum indice locupletissimo. – Lugduni : apud Gulielmum Rouillium, 1554. – 802, [58] str. ; 16° (12 cm).

Ostali autori: Rouillé, Guillaume (1518. – 1589.), tiskar i knjižar, Ausoult, Jean (1500 – 1599), tiskar i nakladnik.

Uvez: drvo presvučeno kartonom s kožnim hrptom i uglovima. Knjižni blok: oštećenja od insekata, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10188086_00005.html

Predmetnice: Biblija – interpretacija; moralna teologija.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-7

8.

COMPENDIUM theologiae veritatis : In septem libris commode digestum. Accessit duplex elenchus ... Huic post tot omnium aliorum editiones ... quantum opera prestitum sit lectio ipsa indicabit. – Venetiis : apud Iacobum Piccaium : et Io. Mariam Lenum, 1568. – [20], 723, [24] str. ; 16° (12 cm).

Ostali autori: Hugo [Argentinensis], dominikanac (1200. – 1268.), učenik Alberta Velikog;; Piccaglia, Giacomo (1568. – 1600.), tiskar; Leni, Giovanni Maria (1568. – 1582.), nakladnik i tiskar.

Digitalna poveznica: https://books.google.hr/books?id=5787AAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Predmetnice: teologija.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-8

9.

TERENTIUS Afer, Publius

Terentius a M. Antonio Mureto, locis prope innumerabilibus emendatus, & argumentis in singulas fabulas illustratus : Vulgatae annotatiunculae in margine adscriptae: argumenta in omnes scenas: index vocum antiquarum apud Terentium ... – Antuerpiae : ex officina Christoph. Plantini, 1574 (Excudebat Antuerpiae Christophorus Plantinus architypographus regius, 1574). – 304, [14] str. ; 16° (12 cm).

Ostali autori: Muret, Marc Antoine (1526. – 1585.), humanist i pjesnik ; Plantin, Christophe (1514. – 1589.), tiskar.

Uvez: koža s utisnutim ukrasima. Oznake: na unutarnjoj strani prve korice: *DNS Providebit* i ispod nečitljiv tekst; na naslovnoj stranici: *Contus Ivanichensis*; ispisana dva zadnja

lista; na unutarnjoj strani zadnje korice: *Frat Antonius Pisonon Novitius Ivanitijensis a. d. 1741*. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Predmetnice: komedija, antička književnost.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-9

10.

[**ARTIS** Notariatus Sive Tabellionum : Libri Duo his accesserunt tractatus clausularum, cum aliis utilissimis, qui de iuris apicibus esse dicuntur ...]. – [Lugduni : apud Antonium Vincentium, 1556]. – 2 vol. ; 16° (13 cm).

1: Tomus primus. – 298 str. ; 16° (13 cm).

Ostali autori: Vincent, Antoine (1532. – 1572.), tiskar i nakladnik.

Uvez: velin s utisnutim ukrasima. Oznake: na unutarnjoj strani prve korice: *Andreas Pojsavecz* i dalje nečitljivo; na zadnjem listu: *Stephanech*. Knjižni blok: nedostaje prvih 40 nepaginiranih stranica i sve stranice iza 298. stranice, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11100964_00001.html.

Predmetnice: država i pravo; javna uprava.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-10 T.1.

11.

MANUZIO, Aldo

Locutioni dell'Epistole di Cicerone scielte da Aldo Manucci: vtilissime al comporre nell'vna, e l'altra lingua : Con due tauole copiosissime, per trouare le materie, nel libro contenute. – In Venetia : presso Aldo, 1587. – [64], 367, [65] str. ; 16° (13 cm).

Ostali autori: Marcus Tullius, Cicero (0106. – 0043.), antički (latinski) pisac, govornik, političar i filozof; Aldo, Manuzio (1547. – 1597.), talijanski znanstvenik, tiskar i nakladnik.

Uvez: velin, oštećen. Oznake: na nasovnoj stranici: *Contus Ivanichensis*. Knjižni blok: oštećen uvez, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: https://books.google.hr/books?id=bLn58PNGl_IC&printsec=front-cover&hl=hr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

Predmetnice: latinska književnost, antička književnost.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-11

12.

SANNAZZARO, Iacopo

[Titolo Actii Synceri De partu Virginis. Eiusdem De morte Christi domini. Petri Bembi hymnus in diuus Stephanum. Eiusdem Benacus. Gabrielis Altilii Epithalamion. Io. Cottae ... carmina. : Io. Mutii Aurelii ... hymnus in diuum Io. Bapt. Eiusdem elegia ad Leonem 10. Pont. Max]. – [Venetiis : per Melchiorrem Sessam, 1533]. – 14–93, [2] lista ; 16° (12 cm).

Ostali autori: Castiglione, Baldassare (1478. – 1529.), talijanski državnik i književnik; Bembo, Pietro (1470 – 1547), kardinal, humanist, pjesnik, pisac, filolog, povjesničar; Gabriele Altilio (1440. – 1501.), humanist, latinsk i pjesnik, biskup; Cotta Giovanni (1480. – 1510.), humanist, latinski pjesnik, filolog; Aurelio, Giovanni Muzio (16. stoljeće), novolatinski pjesnik; Sessa, Melchior, st. (1505. – 1555.), tiskar i nakladnik.

Uvez: velin, oštećen. Oznake: na unutarnjoj strani prve korice: *Ex libris Balthasaris Bobinetz ...* a na zadnjoj korici latinski tekst. Knjižni blok: oštećen knjižni blok, nedostaju svi listovi do 14. lista, mrlje od vlage.

Predmetnica: religiozna književnost.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-12

13.

RYFF, Walter Hermann

Confectbuch und Hauss Apoteck Kuenstlich zubereiten einmachen und gebrauchen Wes in Ordenlichen Apotecken und haushaltungen zur Artzney : in Acht Theil kuertzlich abgetheilet ... Inhalt vollkommen Registers / Gualtherus Ryff, Argent.Medicus. – Zu Franckfurt : Bei Chr. Egen. Erben, 1563 (Zu Franckfurt am Mayn : Bey Chr. Egen. Erben, 1563). – [8], 343 lista ; 16° (15 cm). Got.

Ostali autori: Egenolff, Christian, i nasljednici (1555. – 1602.). tiskari.

Predmetnica: medicina, farmacija.

Kloštar Ivanić: RIV-16°-13

Sl. 3. [BIBLIA, das ist die ganze Heilige Schrift Teutsch ...], [Franckfurt am Mayn, 1565. (1564.)] (54)

RIV-m8°

14.

LEMNIUS, Levinus

De miraculis occultis naturae, libri IIII : Item De vita cum animi et corporis incolumitate recte instituenda, liber unus. Illi quidem iam postremum emendati, & aliquot capitibus aucti: hic vero nunquam antehac editus / Auctore Leuino Lemnio medico Zirizae. – Coloniae Agrippinae : Apud Theodorum Baumium sub signo arboris, 1581. – [4], 626 str. ; m8° (15 cm). Napomena: knjiga se nalazi u stalnoj izložbi.

Ostali autori: Baum, Theodor (1556–1686), tiskar.

Uvez: karton s kožnim hrptom. Oznake: na predlistu: *Usui P. Faustini Purger Ord. S. Franc. inserviens ab ao 1834.*; na naslovnoj stranici *N. Hermeitinge 1643.* i dolje nže: *Bibliotheca Lepoglavensis 1717.* Knjižni blok: mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb11341357.html>.

Predmetnice: prirodoslovna građa; medicina; filozofija prirode.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-1

15.

POLYGRANUS, Franciscus

Postillae siue Enarrationes in euangelia, prout iuxta ritum sanctae Ecclesiae per singulos Dominicos dies distributa sunt, ab Aduentu vsque ad Petecosten, : Pars prima [-quarta] / Auctore F. Francisco Polygrano franciscano. – Coloniae : apud haeredes Arnoldi Birckmanni, 1570. – 4 vol. ; m8° (15 cm).

Ostali autori: Helm, Heinrich, (? – 1560.), franjevac, propovjednik i pisac; Reiner Paping (1557 – 1570), teolog; Bircman, Arnold, nasljednici (1541. – 1657.), tiskar.

Predmetnice: propovijedi; homiletika.

3: Pars tertia. – [16], 463 str. ; m8° (15 cm).

Uvez: velin s vezicama, novi. Oznake: na poledini prvog predlista i na naslovnici: *Contus Ivanichensis.* Knjižni blok: mrlje od vlage, restaurirano 1998. godine.

Digitalna poveznica: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10180146.html>

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-2 P.3.

4: Pars quarta. – [16], 818 str. ; m8° (15 cm).

Uvez: mramorirani karton s kožnim hrptom i uglovima. Oznake: na naslovnoj stranici: *Contus Ivaniciensis.* Knjižni blok: mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11346886_00003.html

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-2 P.4.

16.**RYFF, Walter Hermann**

Kurtz Handtbuechlin und Experiment vieler Artzneyen : durch den gantzen Coerper des Menschen, von dem Haupt biss auff die Fuess ... : Durch den hochgelehrten N. Appolinarem selb erfahren und bewert. Jetzundt von neuwem gemehrt und gebessert an vielen Orten. – Zue Strassburg : Gedruckt bey Josia Rihel, 1567. – [3], 155, [5] listova : ilustrirano ; m8° (16 cm). Got. Naslovnica tiskana dvobojno crveno – crno. Napomena: knjiga je u stalnoj izložbi.

Ostali autori: Rihel, Josias (1557. – 1597.), tiskar.

Uvez: velin. Oznake: na unutarnjoj strani prve korice nečitljiv ex libris iz godine 1737.; na predlistu i na zadnjim listovima rukopisni tekst s godinama 1615., 1623. i 1691. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Predmetnica: medicina.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-3

17.**BONAVENTURA Bagnoregio, sanctus**

[Sancti Bonaventure doctoris eximij De dieta salutis nouem tractatus. In prima dieta tractat de peccato in communi. In secunda dieta tractat de penitentia in communi : In tertia ... de preceptis in communi. In quarta ... de religione in communi. In quinta ... de virtute in communi. In sexta ... de iusticia in communi. In septima ... de timore dei in communi ...]. – [Venecijs : per Ioannem et Gregorium de Gregorijs fratres, 1502 die 28. Maij]. – [s. p.] ; m8° (16 cm). Got.

Ostali autori: Gulielmus, [de Lavicea] (? – prije 1310.), franjevac, teolog ; Gregori, Gregorio de, braća (1505. – 1527.), tiskari.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10188229_00004.html

Predmetnice: teologija, mistika.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-4

18.

CATECHISMUS ex decreto sacrosancti Concilii Tridentini. – Venetiis : apud Florauan-tem Pratum, 1596. – 7 listova ; m8° (16 cm).

Ostali autori: Prati, Fioravante (1584. – 1618.), tiskar.

Uvez: drvo presvučeno platnom, novi. Knjižni blok: samo fragment djela, restaurirano 1998. godine.

Predmetnica: katekizmi.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-5

19.

HAIMO, von Halberstadt

Haymonis episcopi Halberstattensis In D. Pauli epistolas omnes interpretatio, ad vetustissimorum exemplarium fidem quam diligentissime recognita . – Coloniae : ex officina Eucharij Ceruicorni, 1539 (impensis Godefridi Hittorpij ciuis Coloniensis). – 380 listova ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Hittorp, Gottfried (1485. – 1573.), nakladnik i knjižar, gardonačelnik Kölna; Cervicornus, Eucharius (1516. – 1559.), tiskar i knjigoveža.

Uvez: drvo presvučeno kožom s utisnutim ukrasima i ostatkom kopči, oštećen. Oznake: na naslovnoj stranici: *Conventus Ivanicensis Anno Domini 1642 Procuratus ...*; Na unutarnjoj strani zadnje korice: *Georgii ... 1557.* i dolje: *Blasius Cognomiene ... Liber iste exit ... sine Dernelceps Caspari Velikaij dono datus a nobili D. Blais cognomie ... Actum Varasdini 1. Septemb. 1620.* Knjižni blok: nedostaje zadnjih šest listova, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb-10188501_00005.html.

Predmetnice: Biblija – interpretacije; Pavao, apostol – poslanice.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-6

20.

TOLOMEI, Claudio

De le lettere di m. Claudio Tolomei libri sette. Con nuoua aggiunta ristampate & con somma diligenza ricorrette. – In Vinegia : appresso Gabriel Giolito de Ferrari et fratelli, 1554 (In Vinegia : appresso Gabriel Giolito de Ferrari e fratelli, 1550). – 303 lista ; m8° (16 cm).

Ostali autori: Giolito de Ferrari, Gabriele, braća (1536. – 1562.), tiskari.

Uvez: velin. Oznake: na predlistu: *Da pertienne a Jozsha Kern* i dolje *Schenai ...*, a na nasovnoj stranici: *Conventus Ivanichiensi* i ispod *Georgius Penzochinus*, brojne bilješke na marginama. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb-10176178_00005.html

Predmetnice: diplomacija – povijest; pravo – povijest.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-7

21.

NAS, Johannes

[Postilla Minorum, Das ist, Die klainer Postill und kuertzeste Ausslegung der hailigen Evangelien, so auff die Suntaeg und fuernembsten Fest, vom Advent biss auf Ostern : Catholisch geprediget werden Sambt etlichen besondern Aduentspredigen. Fuer die armen Priester vnd Haussuatter gestellt / Durch F. Iohan. Nas]. – [Ingolstatt : Weissenhorn, 1572]. – 3 – 415 listova ; m8° (16 cm). Got.

Ostali autori: Weissenhorn, Samuel (1500. – 1568.), tiskar.

Uvez: drvo presvućeno kožom s kopčama, novi uvez. Djelomično sačuvane originalne korice – drvo presvućeno kožom s utisnutim florealnim ukrasima i znakom IHS. Knjižni blok: nedostaje prvih 8 nenumeriranih i dva numerirana lista, te svi listovi iza 415. lista, restaurirano 1997./1998. godine.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10179982_00005.html.

Predmetnice: povijesti, homiletika.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-8

22.

MORIGIA, Paolo

Historia dell'origine di tutte le religioni : che sin ad hora sono state al mondo, con gli autori di quelle. & in che prouincia, & sotto qual imperatore, & papa; & in che tempo ebbero i loro principij. con l'origine ancora delle religioni militari : & di molte illustri donne, che spregiarono i regni, & fecero uita religiosa: Con la tauola di tutto quello che nell'opera si contiene / raccolta dal reuerendo padre fra Paolo Moriggia milanese ... – In Venetia : appresso Pietro da Fino, 1569. – [8], 216 listova ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Da Fino, Pietro (1555. – 1569.), nakladnik, knjižar.

Uvez: platno, novi, preuvezano. Oznake: na poleđini zadnjeg obnovljenog lista rukopisni tekst. Knjižni blok: mrlje od vlage, restaurirano.

Digitalna poveznica: https://books.google.hr/books?id=HhARHGvCIIlMC&printsec=frontcover&hl=hr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

Predmetnice: povijest; religije – povijest.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-9

23.

THEOPHYLACTE de Bulgarie

Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae, In omnes D. Pauli epistolas enarrationes, multo quam antehac emaculatiores / Christophoro Porsena Romano interprete. – Coloniae : ex officina Melchioris Nouesiani, 1543. – [16], 439 listova ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Christophoro Porsena Romano, (1416. – 1486.), talijanski redovnik, filolog, prevoditelj, bibliotekar; Neuss, Melchior von (1500. –1551.), tiskar i nakladnik.

Uvez: drvo presvućeno velinom s utisnutim ukrasima i tragovima kopči. Oznake: na unutarnjoj strani prve korice: ... *Huis Libri Andri Ivanchych ... 1599, ... Huis Libri Georgius Ivanchych dono datus mihi ipso Codex D. anno 1598.*; na naslovnoj stranici: *1570. Andreas Ivanchych ... Con. Ivanichensi*; na poleđini predzadnjeg lista: *Conventus Ivanicensis*; na zadnjem listu rukopisni tekst s naslovom *Himnus*; na unutarnjoj strani zadnje korice nečitak tekst pisan različitim rukopisima. Knjižni blok: oštećene margine, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: <http://daten.digitale-sammlungen.de/0002/bsb00028638/images/index.html?id=00028638&groesser=&fip=%20xsqrsexdsydxdsydwqxsfdr&no=11&seite=7>.

Predmetnice: Biblija – interpretacije; Biblija – Novi zavjet, Pavao, apostol – poslanice.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-10

24.

CASTIGLIONE, Baldassare

Carmina quinque illustrium poetarum : quorum nomina in sequenti pagina continentur / Additis nonnullis M. Antonij Flaminij libellis nunquam antea impressis. – Venetiis : presb. Hieronymus Lilius, & socij excudebant, 1558 (Venetiis : presb. Hieronymus Lilius et socij excudebant, 1558). – 183, [1] list ; m8° (17 cm).

Ostali: Bembo, Pietro (1470. – 1547.), kardinal, talijanski pisac, povjesničar; Navagero, Andrea (1483. – 1529.), talijanski humanist, latinski pjesnik, govornik, botaničar; Flaminio, Marco Antonio (1498. – 1550.), talijanski humanist, latinski pjesnik; Cotta, Giovanni (oko 1480. – 1510.), svećenik, talijanski humanist i pisac; Giglio, Girolamo (1541. – 1560.), svećenik i tiskar.

Privez: Cicero, Marcus Tullius, *Fragmenta Ciceronis*, Venetiis, 1559.

Uvez: drvo presvučeno velinom s utisnutim ukrasima. Oznake: na unutarnjoj strani prve korice: *Hic Liber provenatus pro Conti Ivanichensi per A. P. Elzearius Koren*; na predlistu: *Egregius Junovic Petrus Hranillich anno domini 1663*; na naslovnoj stranici: *Deinde Pris. Fris. Elzeary Koren 1681*. Knjižni blok: mrlje od nečistoće i vlage.

Predmetnice: latinska književnost, renesansna književnost, poezija.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-11

25.

CICERO, Marcus Tullius

Fragmenta Ciceronis, variis in locis dispersa, Caroli Sigonii diligentia collecta, & scholiis illustrata. - Venetiis : ex officina stellae Iordani Zilleti, 1559. – 189, [2] lista ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Sigonio, Carlo (1520. – 1584.), talijanski povjesničar, filolog i govornik; Ziletti, Giordano (1549. – 1583.), tiskar, nakladnik i knjižar.

Privez: Cicero Marcus Tullius, *Carmina quinque illustrium poetarum*, Venetiis, 1558.

Uvez: drvo presvučeno velinom s utisnutim ukrasima. Knjižni blok: mrlje od nečistoće i vlage.

Predmetnice: pravo – filozofsko gledište, politika, religije, latinska književnost, rimska književnost.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-11

26.

JACOBUS de Voragine

[*Sermones dominicales per totum annum : Nun demum a quamplurimis erroribus expurgati, & vetusti codicis collatione ad integritatem suam restituti. Cum indice duplice, tum*

rerum omnium notabilium, tum singulorum sermonum / reuer. D.D. magistri Iacobi de Voragine ordinis praedicatorum, quondam archiepiscopi Ianuensis]. – [Venetiis : ad signum Concordiae, 1589] (Venetiis : apud Florauantem a Prato, 1589). – [16], 391 list ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Prati, Fioravante (1584. – 1618.), tiskar i nakladnik; Concordia (1579. – 1599.), knjižara.

Predmetnice: propovijedi, homiletika.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-12

27.

WITZEL, Georg

De eucharistia sacrosantissima ecclesiae Christi Iesu : nunc denuo ab eodem recognitus & locupletatus, liber vnus. ... ; Cum indice rerum ac verborum locupletissimo, opera Bartholomaei Laurentis iam recens adiecto / authore Georg. Wicelio ; nuper a Ioanne Lasteno Rhenano Romanis auribus donatus. – Coloniae : ex officina Ioannis Quentel, 1549. – [16], 427, [21] str ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Laurens, Bartholomaeus (1533 – 1596), španjolski kanonik i korektor; Landstein, Johannes (1539 – 1549), augustinac, suradnik, češki plemić; Quentel, Johann (1546. – 1551.), tiskar.

Privez: Georg Witzel, *Quibus modis fidei,*, Coloniae, 1548.; Conrad Braun, *Breue D. Conradi Bruni iureconsulti introductorium de haereticis*, Apud S. Victorem Moguntiae, 1548.

Uvez: drvo presvučeno kožom s utisnutim ukrasima i tragovima kopči. Oznake: na naslovnoj stranici: *Ex libris Michalis Viro... 1596*, i ispod *Contus Ivanichensis*. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb11012305.html>.

Predmetnica: euharistija.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-13

28.

WITZEL, Georg

Quibus modis fidei, fidelis, credulitatis seu credendi, fidutiae, speique vocabula accipiuntur in sacris literis / Georgio Wicelio authore. Item Praedicatio summi beneficij. Authore eodem. – Coloniae : ex officina Ioannis Quentel, 1548. – 118, [2] str. ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Quentel Johann, tiskar.

Privez: Georg Witzel, *De eucharistia sacrosantissima ecclesiae Christi Iesu....*, Coloniae, 1549.; Conrad Braun, *Breue D. Conradi Bruni iureconsulti introductorium de haereticis*, Moguntiae, 1548.

Uvez: drvo presvučeno kožom s utisnutim ukrasima i tragovima kopči. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb-10177212_00007.html.

Predmetnice: Biblija – interpretacije, vjera – biblijske osnove.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-13

29.

BRAUN, Konrad

Breue D. Conradi Bruni iureconsulti introductorium de haereticis : E sex libris eius excerptum, hoc tempore summopere consyderandum, & tam scitu necessarium, quam lectu iucundum: tribus capitulis compraehensum. – Apud S. Victorem Maguntiae : per Franciscum Behem typographum, 1548. – 34 lista ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Franz Behem, tiskar.

Privez: Georg Witzel, *De eucharistia sacrosanctissima ecclesiae Christi Iesu....*, Coloniae, 1549.; Georg Witzel, *Quibus modis fidei,.....*, Coloniae, 1549.

Uvez: drvo presvučeno kožom s utisnutim ukrasima i tragovima kopči. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10192739.html>

Predmetnice: crkveno pravo.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-13

30.

PRIEELLE, Aegidius van den

Conciones In Evangelia Et Epistolas, Quae Festis Totius Anni Diebus Populo in Ecclesia proponi solent / e Tabulis Dom. Lavrentii A Villavicentio Xeresani elaboratae ; Nunc vero ... auctae et locupletatae Per F. Dominicvm Aegidivm Topiarivm, instituti S. Dominici, apud inclyta Antuerpnam. – Antverpiae : Apud Christophorum Plantinum, 1574. – 2 vol. ? ; m8° (17 cm).

2: Pars Aestivalis. – 226 str. ; m8° (17 cm).

Drugi autori: Villavicencio, Lorenzo de (? – 1581.), španjolski augustinac, teolog, pisar i diplomat; Christoffel Plantijn (1514. – 1589.), flamanski kraljevski nakladnik i tiskar.

Uvez: mramorirani karton. Oznake: na predlistu: *Ad usum Patris Bernardi Gregorovich datus quinque pro eodem datore tenebit a Deum preces humiles fundere 1661 die 16. febris*; dolje: *Ad usum Patri ...*; na naslovnoj stranici: *Conti Ivanczensis*; na zadnjem listu: *Georgius Vikomensski 1666 die 30 mai Ano Dni 1699.*; brojne bilješke na marginama. Knjižni blok: nedostaje zadnjih pet listova, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10180349.html>.

Predmetnice: propovijedi, homiletika.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-14

31.

OVIDIUS Naso, Publius

P. Ovidii Nasonis Metamorphoseon, Libri XV : Ab Andrea Naugerio castigati, & argumentis Luctatij Grammatici, aliquot locis emendatis, nec non Vict. Gisellini scholijs illustrati. Adiectus est index locupletissimus. – Coloniae Agrippinae : Apud Ioannem Gymnicum, sub Monocerote, 1580. – 483, [12] str. ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Navagero, Andrea (1483. – 1529.), talijanski humanist, latinski pjesnik, govornik, botaničar; Lactantius Placidus (oko 350. – oko 400. pr. Krista), pretpostavljeni antički autor; Victor Giselinus (1543. – 1591.), flamanski liječnik, filolog; Gymnich, Johann III. (1540. – 1596.), nakladnik i tiskar.

Uvez: velin s utisnutim ukrasima. Knjižni blok: istrošen uvez, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10995344_00005.html.

Predmetnice: rimska književnost.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-15

32.

ALLOT, William

Thesaurus bibliorum, omnem vtriusque vitae antidotum secundm vtriusque instrumenti veritate, & historiam succincte complectens : Cui in calce accessit index euangeliorum dominicalium in series suas certas, & capita dissectorum. ... / Opera, & industria Gulielmi Allotti Angli, ... collectus ac concinnatus. – Hac postrema editione a mendis plurimis repurgatus. – Lugduni : sumptibus Ludouici Ganaraei, 1583. – 418, [22] lista ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Ganaraeus, Ludovicus, tiskar i nakladnik.

Uvez: mramorirani karton s kožnim hrptom i uglovima. Knjižni blok: nedostaje prvih osam listova, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11116539_00005.html.

Predmetnice: Biblija – interpretacija.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-16

33.

ROYAERDS, Jean

[Homiliae in Euangelia dominicalia iuxta literam, adiectis homilijs in Euangelia trium feriarum Paschaliū, & totidem Pentecostaliū, : Tomus primus [-quintus]. ... / Per F. Ioannem Royardum ordi. F. Minorum, nuper aeditae, ac nunc per eundem denuo recognitae, tersae, & emendatae]. – [Lugduni : apud Guliel. Rouillium, sub scuto Veneto, 1573. – 5 vol. ; m8° (17 cm).

2: Homiliae in Euangelia dominicalia iuxta literam, adiectis homiliis in Euangelia trium feriam Pentecostalium, ac Euangelio de Zachaeo, pars aestuali : Tomus 2. – 292, [4] lista ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Vramec, Antun, (1538. – 1587.), hrvatski ljetopisac i vjerski pisac, nekadašnji vlasnik knjige; Gulielmus. Rouillius (1518. – 1589.), tiskar i knjižar.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10180195_00007.html.

Predmetnica: propovijedi, homiletika.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-17 T.2.

34.

MARTIALIS, Marcus Valerius

[M. Val. Martialis _Epigrammaton libri XII. Xeniorum lib.I Apophoretorum lib.I : Omni rerum et verborum obscenitate fabula ... : Accesit Geminus index Musarum Tironi ... / Cura et studio Matthaei Rader e Societate Iesu]. – [Ingolstadii: excudebat Adam Sartorius, 1599]. – 349, [20] str.; m8° (16 cm).

Ostali autori: Rader, Matthäus (1561 – 1634), tirolski isusovac, teolog, povjesničar, filolog; Sartorius, Adam (15?? – 1627), tiskar.

Uvez: novi, drvo presvučeno velinom. Oznake: na 157. stranici: *Michael Mikochich ... Anno domini 1708.*; brojne bilješke na marginama. Knjižni blok: nedostaje naslovna stranica i zadnjih pet listova, sačuvane stare kartonske korice, restaurirano 1997/1998.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10171141_00005.html.

Predmetnice: latinska književnost, rimska književnost.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-18

35.

STAPLETON, Thomas

Thomae Stapletoni ... Promptuarium catholicum ad instructionem concionatorum, contra nostri temporis haereses, super omnia Evangelia Ferialia per totam Quadragesimam : In hac parte quadragesimali. – Coloniae Agrippinae : in Officina Birckmannica, sumptibus Arnoldi Mylii, 1594. – 2 vol. ; m8° (17 cm);

Napomena: U kolofonu: Coloniae Agrippinae : typis Godefridi Kempensis.

Ostali autori: Birckman, Arnold, haeredes (1541. – 1657.), tiskari i knjižari; Mylius, Arnold (1540. – 1604.), tiskar i nakladnik; Kempen, Gottfried von (1500. – 1599.), tiskar i nakladnik.

Privez: *Thomae Stapletoni ... Promptuarium catholicum ad instructionem concionatorum contra nostri temporis haereses.....*, Antuerpiae, 1595.

Napomena: Pars prima i Pars secunda međusobno privezani.

Uvez: drvo presvučeno velinom s utisnutim ornamentima i ostatkom metalnih kopči.
Oznake: na naslovnoj stranici: *Contus Ivaniczensi*. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Predmetnice: propovijedi, homiletika, pastoralna teologija, hereze, protureformacija.

1: Pars prima. – [29], 325 str. ; m8° (17 cm).

Digitalna poveznica: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10313853.html>.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-19 T.1.

2: Pars secunda : Promptuatii catholici, super evangelia de festis sanctorum totius anni. - 321, [13] str. ; m8° (17 cm).

Digitalna poveznica: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10313854.html>.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-19 T.2.

36.

STAPLETON, Thomas

Thomae Stapletoni ... Promptuarivm Catholicvm, ad instructionem concionatorum contra nostri temporis haereses : Svper Evangelia Ferialia per totam quadragesimam. In hac parte quadragesimali unius Caluini varia impietas in multis, eisdemque grauissimis fidei dogmatibus aperitur, & accurate refutatur. Additus est index rerum copiosissimus. – Antuerpiae : in aedibus Petri Belleri, sub scuto Burgundiae, 1595. – [16], 279, [7] str. ; m8° (18 cm).

Ostali autori: Bellere, Pierre, st. (1530. – 1600.), tiskar, knjižar i nakladnik.

Privez: *Thomae Stapletoni ... Promptuarium catholicum ad instructionem concionatorum, contra nostri temporis haereses, super omnia Evangelia Ferialia per totam Qvadragesimam*, Antuerpiae, 1595.

Uvez: drvo presvučeno velinom s utisnutim ornamentima i ostatkom metalnih kopči.
Knjižni blok: mrlje od vlage.

Predmetnice: propovijedi, homiletika, pastoralna teologija, kalvinizam, protureformacija.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-19

37.

STAPLETON, Thomas

Promptuarium morale super Euangelia dominicalia totius anni: ad instructionem concionatorum. Reformationem peccatorum: Consolationem piorum. Ex Sacris Scripturis, SS. Patribus, & optimis quibusque authoribus studiose collectum : Pars hyemalis [-aestiuallis] / Authore Thoma Stapletono, Anglo. – Editio altera, ab ipso authore aucta & recognita. – Antuerpiae : in Officina Plantiniana apud viduam & Ioannem Moretum, 1593. – 2 vol. ; m8° (17 cm).

Ostali autori: Officina Plantiniana (1555. – 1588.) apud viduam & Ioannem Moretum (1589.–1596.), tiskar i nakladnik.

2: Pars aestivalis. – [14], 640, [16] str. ; m8° (17 cm).

Uvez: drvo presvučeno velinom s utisnutim ukrasima i tragovima kopči. Oznake: na naslovnoj stranici: *Contus Ivanichensis*. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10173455_00005.html

Premetnice: propovijedi, homiletika, pastoralna teologija.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-20 P.2.

38.

BELLARMINO, Roberto

[Disputationes Roberti Bellarmini Politiani, Societatis Jesu, De Controversiis Christianae Fidei, Adversus huius temporis Haereticos /Disputationes Roberti Bellarmini Societatis Iesv, De Controversiis Christianae Fidei : Adversvs huius temporis Haereticos /Tribus Tomis comprehensae /De ecclesiae militantis membris]. – [Ingolstadii : Sartorius, 1587–1599. – .. vol. ; m8° (18 cm)

2.3: Secundi tomi Tertia Controversia Generalis, De Sacramento Evcharistiae. – 1589. – 854 str.; m8° (18 cm).

Ostali autori: Sartorius, David (1529. – 1596.), tiskar.

Uvez: drvo presvučeno velinom s utisnutim ukrasima i metalnim kopčama. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Digitala poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10193076_00005.html

Predmetnice: teologija, sakramenti.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-21 T.2.

39.

LUIS, de Granada

Conciones de tempore et sancti : Adiectae sunt in fine quinque de poenitentia conciones, quae diebus Dominicis in Quadragesima post meridem habitae sunt / authore R.P. Ludovico Granatensi ... – Antuerpiae : ex officina Plantiniana : apud Ioannem Moretum, 1597. – .. vol. ; m8° (18 cm).

1: Tomus primus qui est a prima Dominica Adventus usque ad Quadragesimae initium. – 591 str. ; m8° (18 cm).

Ostali autori: Officina Plantiniana (1555. – 1868.): apud Ioannem Moretum (1586. – 1610.), tiskar, nakladnik i knjižar.

Privez: Ludovico Granatensi, [Tomus primus] ... *Conciones quae de praecipuis sanctorum festis in acclesia habentur*, Antuerpiae, 1593.

Uvez: drvo presvučeno velinom s utisnutim ukrasima i metalnim kopčama. Oznake: na unutarnjoj strani prednje korice: *Liber Concionatorius Pris Athanasi Chekonus Concio-*

natori Remetincensis pro Anno Dni 1729; na naslovnoj stranici: *Petrus Franciscus Psunec professor huius libri i dolje Contus Ivanichensis*. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Predmetnice: propovijedi, homiletika.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-22 T.1.

40.

LUIS, de Granada

Conciones quae de praecipuis sanctorum festis in acclesia habentur, a festo sancti Andreae usque ad festum Beatae Magdalalena/auctore R.P.F. Ludovico Granatensi, sacrae theologiae professore, monacho domenicano ... – Antuerpiae : ex officina Plantiniana : apud viduam, & Ioannem Moretum, 1593. – 3 vol. ; m8° (18 cm).

Privez: Ludovico Granatensi, *Tomus primus qui est a prima Dominica Adventus usque ad Quadragesimae initium*, Antuerpiae, 1597.

Napomena: primjerak sa signaturom Kloštar Ivanić: RIV-m8°-22 T.1. b je samostalan, bez priveza.

1: [Tomus primus] ... A festo sancti Andreae usque ad festum beatae Mariae Magdalena. – 527 str.; m8° (18 cm).

Ostali autori: Officina Plantiniana (1555. – 1868.) & Jan Moretus (1586. – 1610.), tiskar, nakladnik i knjižar.

Uvez: drvo presvučeno velinom s utisnutim ukrasima i metalnim kopčama. Oznake: na unutarnjoj strani prve korice: *Liber Concionatorius Pris Athanasi Chekonus Concionatori Remetincensis pro Anno Dni 1729*; na naslovnoj stranici: *Petrus Franciscus Psunec professor huius libri i dolje Contus Ivanichensis*. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Predmetnice: propovijedi, homiletika.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-22 T.1. a, b

41.

[**BIBLIA** cum summariorum apparatu pleno quadruplicique repertorio insignita ...]. – [Lugduni : Villiers, 1524]. – [30], CCCCC, [54] listova ; m8° (17 cm). Got.

Tiskano dvostupčano.

Ostali autori: Villiers, Gilbert de (1475. – 1528.), tiskar i nakladnik

Uvez: novi, drvo presvučeno kožom. Knjižni blok: nedostaju brojni listovi, kraj knjige dopisan je rukopisom, restaurirano.

Napomena: knjiga je izložena u stalnoj izložbi.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11116113_00005.html

Predmetnice: Biblija, Stari zavjet i Novi zavjet.

Kloštar Ivanić: RIV-m8°-23

RIV-8°

42.

RAULIN, Jean

Sermonum de sanctis celeberrimi sacrae theologiae professoris virique doctissimi : Operis Sacri Euangelij declamatoribus longe vtilissimi, mirisque tum sacrarum literarum, tum moralium doctrinarum flosculis decorati. Pars prima [-secunda] : Nunc denuo acuratius a mendis, quibus referta erat, repurgata, copiosissimoque materierum. Indice fidelius exornata / r.p.d. Ioannis Raulin, ord. clun. – Venetiis : apud Ioannem Baptistam Somaschum, 1576. – 2 vol. ; 8° (20 cm); Tiskano dvostupčano.

Ostali autori: Somasco, Giovanni Battista (1562. – 1592.), tiskar i nakladnik

Napomena: Pars prima i Pars Secunda međusobno su privezan u jednom knjižnom bloku.

Uvez: mramorirani karton s kožnim hrptom i uglovima. Oznake: na unutarnjoj strani prve korice: *Conventus Ivanicensis i dolje Pro Cella P. Cantoris Domalis applicatos sub Nro 212/ZO*; na prvoj stranici: *Conventus Ivanicensis ordinis fratris minor. Sancti Francisci ... i dolje: Conventus Ivanicensis*. Knjižni blok: nedostaje naslovnica prvog dijela (Pars prima), mrlje od vlage.

Predmetnice: propovijedi, homiletika.

1: Pars prima. – [28], 648 str. ; 8° (20 cm).

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10161670_00005.html

Kloštar Ivanić: RIV-8°-1 P.1.

2: Pars Secunda. - [16], 555, [1] str. ; 8° (20 cm).

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10161671_00005.html

Kloštar Ivanić: RIV-8°-1 P.2.

43.

LUDOLPH von Sachsen

Vita Iesu Christi : Vita Iesu Christi redemptoris nostri ex fecundissimis euangeliorum sententij et approbatis ab ecclesia doctoribus excerpta per Ludolphum de Saxonia sacri chartusianorum ordinis obseruatissimum : Cum tabulis serie alphabetica concinnatis ac sancte Anne vita summisque diui Ioachim laudibus: ... – [Lugd. impressa atque ornato figurarum cultu inuestita, 1522] (Lugd. coimpressa : opera magistri Guilhelmi Huyon calchographi seduli : sumptibus vero ... Iacobi q. Francisci de Giunta: et sociorum florentini ..., 1522 die vero xij mensis Aprilis). – [12], 412, [3] lista ; 8° (21 cm). Got.; Tiskano dvostupčano i trostupčano.

Ostali autori: Bade, Josse Bade, Josse (1461. – 1535.), tiskar i nakladnik; Giunta, Jacques (1486. – 1546.), tiskar i nakladnik; Huyon, Guillaume (14???. – 1599.), nakladnik, tiskar.

Uvez: novi, drvo presvućeno kožom i sačuvanom prvom koricom. Oznake: na zadnjem listu ispod kolofona: *Ex libris Pauli Tuskan*. Knjižni blok: nedostaje naslovna stranica i jedan list tabule sa slovom S, mrlje od vlage, restaurirano 1998. godine.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10165487_00003.html

Predmetnice: Isus Krist – život i djelo; životopisi.

Kloštar Ivanić: RIV-8°-2

44.

ERSTENBERGER, Andreas

Tractat de autonomia, das ist von Freystellung mehrerlay Religion und Glauben : Was u. wie mancherlay die sei, was derhalben biss daher im Reich Teutscher Nation fuergangen, unnd ob dieselb v. d. Christenlichen Obrigkeit moege bewilliget unnd gestattet werden / Durch weilen den ... hern Franciscum Burgkardum ... – Gebrucht zu Muenchen : bei Adam Berg, 1586. – 3 vol. ; 8° (22 cm). Got.; Naslovnice tiskane dvobojno crveno – crno.

Napomena; Erster Thail i Anderer Thail međusobno privezani u jednom knjižnom bloku.

Ostali autori: Berg, Adam (1540 – 1610), tiskar i nakladnik.

Uvez: drvo presvućeno kožom s utisnutim zlatnim ukrasima. Knjižni blok: mrlje od vlage. Predmetnice: pravo – filozofsko gledište; politika, Sveto Rimsko Carstvo njemačkog naroda.

1: Erster Thail Des Tractats De Autonomia. – [4], 206, [4] lista ; 8° (22 cm).

Uvez: drvo presvućeno kožom s utisnutim zlatnim ukrasima. Oznake: na naslovnoj stranici: *Ex libris Wilhelmi Seemanni a Mangern* i dolje: *Hic niger est hunc tu ...* i dolje: *Contus Ivanichensis*.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10162418_00005.html

Kloštar Ivanić: RIV-8°-3 T.1.

2: Anderer Thail Des Tractats De Autonomia. – [4], 202, [6] listova ; 8° (22 cm).

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10162419_00005.html

Kloštar Ivanić: RIV-8°-3 T.2.

45.

DIEZ, Felipe

R.P.F. Philippi Diez Lusitani, ... Conciones quadruplices : Quae a Dominica septuagesimae vsque ad sacrum Dominicæ Resurrectionis festum, in Ecclesia Romana ... habentur. Cum authorum citatorum, materierum, & sacrorum locoru m locupletissimo ac fidelissimo indice. Tomus primus [-quartus]. - Nunc denuo a multis erroribus expurgatus. – Venetiis : apud Dominicum de Farris, 1588. – 4 vol. ; 8° (21 cm).

Ostali autori: Farri, Domenico, de (1519. – 1604.); tiskar.

Predmetnice: propovijedi, homiletika.

1: Tomus primus. – [84] str., 488, 396, 576, 298 st. ; 8° (21 cm).

Uvez: mramorirani karton s kožnim hrptom i uglovima. Oznake: na naslovnoj stranici: *Contus Ivanicensis* i ispod: *Georgii S. Alagovich empus Bolonia 1656 Die 21. ...* . Knjižni blok: u drugom dijelu (Secunda Pars) nedostaje prvih 96 stupaca, a u četvrtom dijelu (Quarta Pars) zadnjih deset stupaca, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10161171_00005.html

Kloštar Ivanić: RIV-8°- 4 T.1.P.1.

4: Tomus quartus : Cum Authorum citatorum, Materierum, & sacrorum locorum locupletissimo ac fidelissimo Indice. – [52], 498 str. ; 8° (21 cm).

Uvez: mramorirani karton s kožnim hrptom i uglovima. Knjižni blok: nedostaje zadnji list, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10161174.html>

Kloštar Ivanić: RIV-8°-4 T.4.

46.

LOPEZ, Juan

Epitomes sanctorum patrum per locos communes, qui ad virtutum, et vitiorum tractationem, & ad fidei nostrae mysteriorum expositionem pertinent ad conciones per totum annum conficiendas : ex Origene, Basilio, Chrysostomo, Hieronymo, Ambrosio, Augustino, Gregorio, Bernardo desumptae, & in quinque tomos distributae. Tomus primus [-quintus] / Auctore reuerendiss. D. Fr. Iohanne Lopez episcopo Monopolitano ... – Brixiae ; Venetiis : apud Societatem Brixianam : apud Ioan. Baptistam Ciottum : Baretium Baretium et socios, 1600 – 1601. – 5 vol. ; 8° (21 cm); Tiskano dvostupčano.

3: Tomus tertius. – Brixiae : apud Societatem Brixianensem, 1600. – 747 str. ; 8° (21 cm).

Ostali autori: Compagnia Bresciana (1595 – 1603), tiskara; Ciotti, Giovanni Battista (1564. – 1635.), tiskar i knjižar; Barezzi, Barezzo (1560. – 1644.), tiskar i nakladnik.

Uvez: mramorirani karton s kožnim hrptom i uglovima. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: https://archive.org/details/bub_gb_F10J3091TUwC.

Predmetnice: propovijedi, homiletika, patristika.

Kloštar Ivanić: RIV-8°-5 T.3.

47.

GUICCIARDI, Orazio

Octuaginta octo sermonum spiritualium, Horatii, Ioannis Baptistae de Guicciardis, filij, cuius Mutinensis, . – Bononiae : apud Io. Rossium, 1586. – [8], 227, [5] str. ; 8° (21 cm).

Ostali autori: Rossi, Giovanni (1556. – 1595.), tiskar, nakladnik i knjižar.

Uvez: novi, karton. Oznake: na naslovnoj stranici: *Contus Ianichensis Catalogo in Scriptis Anno Dni 1607*. Knjižni blok: mrlje od vlage, restaurirano.

Predmetnice: propovijedi, homiletika.

Kloštar Ivanić: RIV-8°-6

48.

DIEZ, Felipe

Conciones quadruplices R.P.F. Philippi Diez Lusitani, ... Tomus primus [-quartus]. Cum authorum citatorum, materierum, & sacrorum locorum locupletissimo ac fidelissimo indice. – Hac postrema editione summa cura emendatae & excusae. – Venetiis : apud Ioan. Baptistam Sessam, & fratres, 1586. – 4 vol. ; 8° (22 cm); Tiskano dvostupčano.

Ostali autori: Sessa, Giovanni Battista & fratelli (1561.–1591.), tiskar.

Predmetnice: propovijedi, homiletika.

4: Tomus quartus. – [56], 499 str. ; 8° (22 cm)

Kloštar Ivanić: RIV-8°-7 T.4.

49.

PELBARTUS, de Themeswar

[Sermones Pomerii de tempore, pars hiemalis et aestivalis]. – [Hagenau : Rynman, 1503]. – 2 vol. ; 8° (21 cm). Got. – Tiskano dvostupčano.

1: [Pars hiemalis]. – 191 list ; 8° (21 cm).

Privez: Pelbartus de Themeswar, [*Sermones De Sanctis*], [Hagenauw ; Augsburg , 1509].

Ostali autori: Rymann, Johann (1475. – 1522.), nakladnik i knjižar.

Uvez : noviji, drvo presvučeno umjetnom kožom. Oznake: na prvom listu: *Conventus Ivanichensis*, na zadnjem listu slabo čitljiv zapis s godinama 1534., 1546. i 1614., brojne bilješke na marginama. Knjižni blok: nedostaju prvi listovi, mrlje od vlage, restaurirano.

Digitalna poveznica: <http://daten.digitale-sammlungen.de/bsb00009186/images/index.html?id=00009186&groesser=&fip=yztsewqeaewqfdrqrssdaseayayztsxs&no=14&seite=10>.

Predmetnice: propovijedi, homiletika.

Kloštar Ivanić: RIV-8°-8 P.1.

50.

PELBARTUS, de Themeswar

[Sermones De Sanctis] : Pomerium Sermonum De Sanctis Pars Hyemalis [Pars Estiuallis]. – [Hagenauw ; Augsburg : Henricus Gran : Rymann, 1509]. – 2 vol. ; 8° (21 cm) Got. – Tiskano dvostupčano.

1: Pomerium sermonum de sancti : Pars Hyemalis. – 230 listova ; 8° (21 cm)

Privez: [Sermones Pomerii de tempore, pars hiemalis et aestivalis], [Hagenau, 1503]

Ostali autori: Gran Heinrich (1489. – 1527.), tiskar; Rymann, Johann (1475. – 1522.), nakladnik i knjižar.

Uvez: noviji, drvo presvučeno umjetnom kožom. Knjižni blok: mrlje od vlage, restaurirano.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10990741_00011.html.

Predmetnice: propovijedi, homiletika.

Kloštar Ivanić: RIV-8°-8 P.1.

RIV-4°

51.

CALEPIO, Ambrogio

[Ambrosius Calepinus Bergomensis professor deuotissimus ... _Dictionum latinarum & graecarum interpres : perspicacissimus omniumque vocabulorum insertor acutissimus, ita ut quicquid exquisitoris eruditionis reconditum in Nicolai Perotti Cornucopiae, quicquid etiam penitioris doctrinae in libris Marci Varronis, Nonii Marcelli, Festi Pompeii, Seruii, Donati, Asconii, Vallensis, Ioannis Aretini, dispersum erat, in vnum hunc coegerit uolumen. Suidae quoque & Iulii Pollucis plurimum argiuo functus officio, litterariaque palaestra ...]. – [Hagenoae ; Viennensis ; Alantsee ; Anshelm : per Thomam Anshelmum Badensem, impensis Lucae Alantse ciuis Viennensis, 1521]; Tiskano dvostupčano.

Ostali autori: Anshelm Thomas (oko 1465. – 1523.), tiskar; Alantsee Lucas (14?? – 1523.), nakladnik i knjižar; Perottus, Nicolaus Cornucopiae (1429. – 1480.), talijanski humanist, svučilišni profesor, filolog, nadbiskup; Marcus Terentius Varro (116. – 27. prije Krista), rimski, antički pisac i polihistor; Nonius Marcellus (krajem 3. ili početkom 4. stoljeća), kasnoantički, rimski gramatičar i leksikograf; Sextus Pompeius Festus (druga polovica 2. stoljeća), rimski, antički leksikograf i gramatičar; Maurus (Marius) Servius Honoratus (krajem 4. i početkom 5. stoljeća), kasnoantički, rimski gramatičar i komentator Virgilja; Tiberius Claudius Donatus (4. stoljeće), antički, rimski gramatičar; Julius Pollux (2. stoljeće), grčki gramatičar i sofist, retoričar; Quintus Asconius Pedianus (oko 9 prije Krista – oko 76 nakon Krista), rimski, antički povjesničar; Lorenzo (Laurentius) Valla (oko 1407. – 1457.), talijanski humanist, retoričar, filolog, katolički svećenik; Giovanni (Aretinus) Tortelli (oko 1400. – 1466.), talijanski humanist, filolog, jedan od osnivača Apostolske (Vatikanske) knjižnice; Rosello, Lucio Paolo (1485. – 1552.), talijanski humanist, prevoditelj s latinskoga i grčkog na starotalijanski.

Uvez: mramorirani karton s kožnim hrptom i uglovima. Knjižni blok: nedostaje prvih 35 i zadnjih 25 listova, mrlje od vlage.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10147532_00009.html

Predmetnice: filologija, lingvistika, rječnici.

Kloštar Ivanić: RIV-4°-1

52.

COVARRUBIAS y Leyva, Diego de

Quaestionum practicarum, earumque resolutionum amplissimarum, liber vnus, autore Didaco Couarruuias a Leyua : Cui veterum collationem numismatum cum his, quae modo expenduntur, publica & regia autoritate percusa, eodem autore, adiecimus. – Francofurti ad Moenum : excudebat Martinus Lechler : impensis Sigismundi Feierabend, 1577 (Francofurti ad Moenum : Martinus Lechler : impensis Sigismundi Feierabend, 1577.). – [8], 324, [20] str. ; 4° (32 cm); Tiskano dvostupčano.

Privez: Covarrubias y Leyva, Diego de, Variarum resolutionum iuridicarum ex iure pontificio, regio, et caesareo libri III., Francofurti, 1578.

Ostali autori: Feyerabend, Sigmund (1528. – 1590.), tiskar, graver, nakladnik, knjižar; Lechler, Martin (15?? – 1594.); tiskar.

Uvez: drvo presvučeno kožom. Oznake: na naslovnoj stranici: *Ad Monasterium S. Lamberti*. Knjižni blok: mrlje od vlage, oštećen list sa 61 i 62 stranice.

Digitalna poveznica: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10147235_00005.html

Predmetnice: povijest, numizmatika, novčarstvo.

Kloštar Ivanić: RIV-4°-2

53.

COVARRUBIAS y Leyva, Diego de

Variarum resolutionum iuridicarum ex iure pontificio, regio, et caesareo libri III. Quibus hac noua editione accessit quartus, amplissimarum quaestionum resolutionibus refertus & insignis / Didaco Couarruuias a Leyua ... autore ... – Francofurti : ex officina typographica Martini Lechleri : impensis Sigismundi Feierabend, 1578 (Impressum Francofurti : ex officina typographica Martini Lechleri : impensis Sigismundi Feierabend, 1578). – [24], 440, 107, [9] str. ; 4° (32 cm).

Ostali naslovi: Didaci Covarrvuias a Leyva Toletani Variarum ex Iure Pontificio, Regio, et Caesareo resolutionum, liber quartus

Privez: Covarrubias y Leyva, Diego de, Quaestionum practicarum, earumque resolutionum amplissimarum, liber vnus, Francofurti, 1577.

Ostali autori: Feyerabend, Sigmund (1528. – 1590.), tiskar, graver, nakladnik, knjižar; Lechler, Martin (15?? – 1594.); tiskar.

Uvez: drvo presvučeno kožom. Knjižni blok: mrlje od vlage..

Digitalna poveznica: <http://digitale.bibliothek.uni-halle.de/vd16/content/page-view/3555493>.

Predmetnice: crkveno pravo, građansko pravo.

Kloštar Ivanić: RIV-4°-2

RIV-2°

54.

[**BIBLIA**, das ist die gantzeheyliche Schriffte Teutsch. D. Mart. Luther. Sampt angehenckter Erkl#^[ae]rung aller Hebraischer/Chaldaischer/Griechi=scher vnd Lateinischer Namen vnd W#^[oe]rter/ so in der Bibel begriffen ... Auch kurtzer Beschreibung viler L#^[ae]nder ... Mit einem neuwen Register ... Biblia, VT. u. NT. <dt.>Biblia Das ist die gantze heyliche Schriffte Teutsch. D. Mart. Luther. Sampt angehenckter Erkl#^[ae]rung aller Hebraischer Chaldaischer Griechischer vnd Lateinischer Namen vnd Woerter so in der Bibel begriffen ... Auch kurtzer Beschreibung viler Laender ... Mit einem neuwen Register ...], [Frankfurt am Mayn: Rab, Georg d.Ä., Han, W. (Erben) und Feyerabend, S.?, 1565 (1564)]. – 312, 308 listova ; 2° (38 cm): brojne grafike (drvorezi). Got.

Ostali autori: Martin Luther (1483. – 1546.), augustnac, teolog, začetnik protestantske reformacije; Feyerabend, Sigmund (1528. – 1590.), tiskar, graver, nakladnik, knjižar; Rab, Georg d.Ä (1500. – 1580.), tiskar; Han, Weigand (1520. – 1562.) Erben (1563. – 1575.), tiskar.

Uvez: drvo presvučeno kožom s kopčama. Knjižni blok: iz prve paginacije (Mojsije, Jošua, nedostaje naslovnica i prvih 58 listova, zatim listovi: 62. – 72., 79., 121., 172. – 175., 185. (polovica), 191., 217., 218. (pola lista), 264. – 299., 314. – 316.; iz druge paginacije (Proroci, Novi zavjet) nedostaje naslovnica i prvih 5 listova, zatim listovi: 136. – 137., 219., 236. – 237., 285. (pola lista), 308. (pola lista), 309. – 311., 312. (pola lista), 313. – 370.; nedostaje zadnji svezak originalnog izdanja: Biblijska imena i Kronika s kalendarom (132 lista); restaurirano 1998. godine.

Digitalne poveznice:

http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11203172_00011.html
(Mojsije)

http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11203173_00005.html
(Jošua)

http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11203174_00009.html
(Proroci)

http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11203175_00013.html
(Novi zavjet)

Predmetnica: Biblija, Stari zavjet i Novi zavjet

Kloštar Ivanić: R IV-2°-1

Sl. 4. Artis Notariatus Sive Tabellionum : Libri Duo Lugduni, 1556. (10)

SUMMARY

COLLECTIONS OF FOREIGN RARE BOOKS FROM THE 16TH CENTURY IN THE LIBRARIES OF THE CROATIAN FRANCISCAN PROVINCE OF SS CYRIL AND METHODIUS: FRANCISCAN MONASTERY OF ST JOHN BAPTIST IN KLOŠTAR IVANIĆ

Croatian Franciscan Province of Ss Cyril and Methodius since 2011 systematically itemizes holdings of its libraries in accordance to the international standards (ISBDM). The focus of this catalogue is on the most precious holdings and modern standardization through usage of informatics and communication technologies. With such an approach, the processed material is available in digital catalogue publicly open on the web-address <http://193.198.235.162>. The collection of rare books from the sixteenth century in the library of the Franciscan monastery in Kloštar Ivanić does not consist of many items (50 books i.e. 54 titles) but its content is quite interesting and kind of unique. This article reveals catalog of the Collection itself, including the comments and necessary explanations regarding the most interesting titles and their authors. The collection holds two Bibles, and one of these is a masterpiece of German printing. This copy includes graphics of Sigmund Feyerabend, who was quite known engraver and printer from Frankfurt. Moreover, this Bible text is a translation from Hebrew done by Martin Luther, which makes this particular copy quite an attraction. Some other items contain commentaries on Biblical themes or thoughts on other Biblical themes (Rampegollo, Thomas Hibernicus, Allot, Haimo, Theophylactus, Witzel), and in this context one must not omit mentioning *Thesaurus bibliorum*. Furthermore, the collection embraces many publications necessary for regular pastoral work: sermons (Pelbartus, Polygranus, Nas, Royaedrs, van den Prielee, Raulin, Guicciardi, Diez, Voragine, Luis de Gradana, Lopez), works of theological character (Bonaventura, Dionysius Cartusianus, Hugo Argentinensis, Bellarmino), but also works of legal and philosophical character (Witzel, Braun). A separate part of this collection are works of classical (Roman) authors covering topics of literature and oratory (M.T. Cicero, N.P. Ovidius, Afer Terentius, M.V. Martialis), neo-Latin literature (M.A. Muret, B. Castiglione, J. Sannazzaro), and linguistics studies (A. Manuzio). Another small part of the collection consists of works covering legal and administrative topics (*Artis Notariatus*, D. de Covarrubias, A. Erstenberger). Similarly, historical studies are represented only with two titles (P. Morigia, D. de Covarrubias), and political and social circumstances are covered only in the work of C. Tolomei. Another separate part of the collection is consisted of three studies of medico-pharmaceutical character (W.H. Ryff, L. Lemnius), and this was literature used by friars who were pharmacists and surgeons in this monastery. At the end it is important to emphasize monumental and voluminous multilingual dictionary (*Dictionarium Ambrosii Calepini*), a major work of European classical philology written by Italian lexicographer and Augustinian monk Amrogio Calepio.

Most of the books in the collection are printed and published in German speaking countries, Apennine peninsula (Venice), or some territories of present-day France and Belgium. A small part of the books are printed in Gothic letters and in German language, and the most of the books are printed in Latin letters and in Latin language. Many of these books have impressive graphical illustrations (initials, vignette, and xylography). Book

covers in this collection are of different age. The oldest bindings consist of wood coated in parched leather with floral ornaments, depictions of famous contemporaries, pictures of saints, and years of publication. Most of the volumes of the smaller format are bounded with metal buckles on the covers. It seems that these books are preserved in their original bindings, which makes them interesting not only in bibliophilic sense but also regarding their artistic value. Newer bindings (18th – 19th c.) have cardboard covers sometimes clothed in smooth, mostly cowhide, leather. Still, quite a large number of these books have bindings from the late nineteenth century, and some of them (after the recent restoration) have bindings from the late twentieth or from the beginning of the twenty-first century.

*Some of the catalogued items contain clearly visible ex libris or other proprietary inscriptions, among which the most interesting is *D(omi)ne gressus meos dirige. Ant. Vramecz (33)*. Some of these items are in really bad shape, with broken bindings and damaged covers.*

Most of the items from the Collection already have a bibliographical description with digital image and direct link to the digitized copy kept in some of the European libraries. In this way users can easily browse these holdings in the library.

This Collection of foreign rare books from the sixteenth century in the Library of the Franciscan monastery in Kloštar Ivanić clearly witness about long lasting spiritual and cultural tradition of the Croatian Franciscans from the town of Kloštar Ivanić.

KEY WORDS: *foreign books, 16th century, Franciscan libraries, Croatian Franciscan Province of Ss Cyril and Methodius, Kloštar Ivanić.*